

ФІЗИЧНА ОСОБА-ПІДПРИЄМЕЦЬ  
МАЛІНОВСЬКА ЮЛІЯ СЕРГІЇВНА

ПОГОДЖЕНО

Дергачівська районна державна адміністрація  
Харківської області

Заступник голови Дергачівської  
районної державної  
адміністрації

Костянтин ЛІЗЛОВ

« \_\_\_\_\_ » 2020 рік



РОЗДІЛ: ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО  
ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА –  
ЗВІТ ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ  
ДОКУМЕНТУ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ  
ДЕТАЛЬНОГО ПЛАНУ ТЕРИТОРІЇ ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ ПЛАНУВАЛЬНОЇ  
ОРГАНІЗАЦІЇ ГОСПОДАРСЬКОГО ДВОРУ ФЕРМЕРСЬКОГО  
ГОСПОДАРСТВА «СВІТАНОК» ЗА МЕЖАМИ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ  
НА ТЕРИТОРІЇ ДЕРГАЧІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ  
ДЕРГАЧІВСЬКОГО РАЙОНУ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

ФО-П



Юлія МАЛІНОВСЬКА

смт Пісочин

2020

## Зміст

Назва розділу	Стор.
Вступ	3
1. Зміст та основні цілі документа державного планування, його зв'язок з іншими документами державного планування	10
2. Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогностні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)	19
3. Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)	62
4. Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)	77
5. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування	83
6. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності – 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків	92
7. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування.	98
8. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки).	102
9. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування, у тому числі для здоров'я населення.	106
10. Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у т.ч. для здоров'я населення	109
11. Резюме нетехнічного характеру інформації, розраховане на широку аудиторію	110
12. Перелік виконавців звіту про стратегічну екологічну оцінку	116

## Вступ

На сучасному етапі розвитку суспільства все більшого значення у міжнародній, національній і регіональній політиці набуває концепція збалансованого (сталого) розвитку, спрямована на інтеграцію економічної, соціальної та екологічної складових розвитку. Поява цієї концепції пов'язана з необхідністю розв'язання екологічних проблем і врахування екологічних питань в процесах планування та прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку країн, регіонів та населених пунктів. Стратегічна екологічна оцінка стратегій, планів та програм дає можливість зосередитися на всебічному аналізі можливого впливу планованої діяльності на довкілля та використовувати результати цього аналізу для запобігання або пом'якшення екологічних наслідків в процесі стратегічного планування.

Стратегічна екологічна оцінка (далі – СЕО) – це новий інструмент реалізації екологічної політики, який базується на простому принципі: легше запобігти негативним для довкілля наслідкам діяльності на стадії планування, ніж виявити та виправляти їх на стадії впровадження стратегічної ініціативи.

Метою СЕО є забезпечення високого рівня охорони довкілля та сприяння інтеграції екологічних факторів і підготовці планів і програм з метою забезпечення збалансованого (сталого) розвитку.

В Україні створені передумови для імплементації процесу СЕО, пов'язані з розвитком стратегічного планування національної практики застосування екологічної оцінки.

### ***Нормативно-правова база проведення СЕО в Україні***

Основними міжнародно-правовими документами щодо проведення СЕО є: Протокол про стратегічну екологічну оцінку до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє природне середовище у транскордонному контексті (Конвенція ЕСПО), ратифіковано Верховною Радою України (від 01.07.2015 №562-VIII), та Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє природне середовище, імплементація якої передбачена Угодою про асоціацію між Україною та ЄС.

Засади екологічної політики України визначені Законом України «Про основні засади (Стратегії) державної екологічної політики на період до 2030 року» (схвалено Верховною Радою України 28 лютого 2019 року). В цьому законі СЕО згадується в основних інструментах реалізації державної екологічної політики. Тобто стратегічна екологічна оцінка та оцінка впливу на довкілля – дасть змогу запобігти негативному впливу на навколишнє природне середовище та встановити відповідність планованої чи здійснюваної діяльності нормам і вимогам законодавства про охорону навколишнього природного середовища, раціональне використання і відтворення природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки тощо.

СЕО в Україні здійснюється на основі принципів законності та об'єктивності, гласності, участі громадськості, наукової обґрунтованості, збалансованості інтересів, комплексності, запобігання екологічній шкоді, довгострокового прогнозування, достовірності та повноти інформації у проекті документа, міжнародного екологічного співробітництва.

Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» регулює відносини у сфері оцінки наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, виконання документів державного планування та поширюється на документи державного планування, які стосуються сільського господарства, лісового господарства, рибного господарства, енергетики, промисловості, транспорту, поводження з відходами, використання водних ресурсів, охорони довкілля, телекомунікацій, туризму, містобудування або землеустрою (схеми) та виконання яких передбачатиме реалізацію видів діяльності (або які містять види діяльності та об'єкти), щодо яких законодавством передбачено здійснення процедури оцінки впливу на довкілля (у відповідності до вимог Закону України «Про оцінку впливу на довкілля»), або які вимагають оцінки, зважаючи на ймовірні наслідки для територій та об'єктів природно-заповідного фонду та екологічної мережі (далі – території з природоохоронним статусом).

### **Об'єкт СЕО і рівень планування**

Об'єктом СЕО є «Детальний план території для визначення планувальної організації господарського двору фермерського господарства «Світанок» за межами населених пунктів на території Дергачівської міської ради Дергачівського району Харківської області».

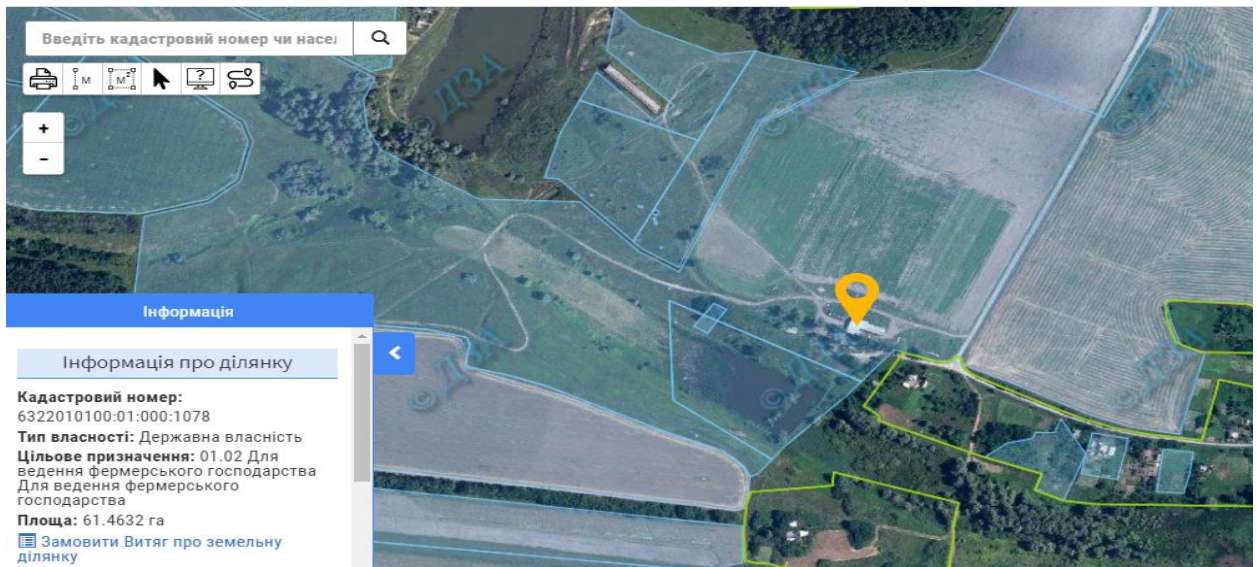
ДДП призначений для обґрунтування стратегії планування, забудови та іншого використання території, на які реалізуються повноваження Дергачівської районної державної адміністрації.

Детальним планом території розглядається можливість розміщення двох складів для зберігання овочів та фруктів, складу для сортування та зберігання зерна, навісу, побутового приміщення, зерноочищувального комплексу «ЗАВ-50», електрощитової на території господарчого двору фермерського господарства «Світанок».

Територія, що розглядається ДДП сформована, як ділянка сільськогосподарського призначення (кадастровий номер 6322010100:01:000:1078, цільове призначення – 01.02 для ведення фермерського господарства), загальною площею 61,463 га.

В складі даної ділянки, є територія господарчого двору фермерського господарства площею 1,4 га.

Рисунок 1. Місце розташування земельної ділянки (кадастровий номер 6322010100:01:000:1078) згідно публічної кадастрової карти України.



Земельна ділянка (кадастровий номер 6322010100:01:000:1078) розташована з південно-східної сторони на відстані 12-20 м та прилягає до кварталу присадибної забудови села Болібоки Дергачівської міської ради і межує: з заходу, півночі та півдня – з землями сільськогосподарського призначення, фермерського господарства «Світанок»; зі східної сторони – з садибною забудовою), з півдня на відстані 70 м розташований ставок.

Проектна земельна ділянка вільна від цінних зелених насаджень. Екологічні, санітарно-епідеміологічні, протипожежні і містобудівні обмеження щодо планованої діяльності відсутні. Об'єкти природно-заповідного фонду на території проектування відсутні.

З метою розміщення двох складів для зберігання овочів та фруктів, складу для сортування та зберігання зерна, навісу, побутового приміщення та зерноочищувальний комплекс «ЗАВ-50», електрощитової на території фермерського господарства «Світанок», на замовлення Дергачівської районної державної адміністрації ПП «ПЕРСПЕКТИВА-ДІ» (за участю інвестора ФГ «Світанок») розроблено документ державного планування «Детальний план території для визначення планувальної організації господарського двору фермерського господарства «Світанок» за межами населених пунктів на території Дергачівської міської ради Дергачівського району Харківської області».



Задля визначення, опису та оцінювання наслідків виконання документів державного планування для довкілля, на замовлення Дергачівської районної державної адміністрації ФО-П Маліновською Юлією Сергіївною розроблено Розділ: охорона навколишнього природного середовища – Звіт про стратегічну екологічну оцінку документу державного планування Детального плану території для визначення планувальної організації господарського двору фермерського господарства «Світанок» за межами населених пунктів на території Дергачівської міської ради Дергачівського району Харківської області.

Рівень планування – місцевий.

### **Стадія здійснення СЕО**

Стратегічна екологічна оцінка виконується відповідно до Прикінцевих та Перехідних положень Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», частини 4 статті 2 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» у розділі «Охорона навколишнього природного середовища», що розробляється згідно Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування, затверджених Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018 № 296, у складі проекту містобудівної документації та одночасно є звітом про стратегічну екологічну оцінку, в обсягах визначених вимогами статті 11 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку».

Оцінка проводилась паралельно з підготовкою Детального плану території.

Для розробки СЕО передбачається:

- проведення аналізу існуючих матеріалів щодо стану довкілля (доповідь про стан довкілля, дані моніторингу стану довкілля, статистичні дані та таке інше);
- лабораторні дослідження стану довкілля та їх аналіз (у разі необхідності);

- проведення незалежних експертних оцінювань та наукових досліджень (у разі необхідності).

СЕО визначаються умови для реалізації видів діяльності або об'єктів, щодо яких законодавством передбачено здійснення процедури оцінки впливу на довкілля (у тому числі щодо визначення місцезнаходження, розміру, потужності або розміщення ресурсів), ймовірні наслідки від такої діяльності та об'єктів та інше.

Під час підготовки звіту про СЕО в якості джерела необхідної інформації будуть використовуватися нормативно-правові акти, матеріали щорічних доповідей про стан довкілля та соціально-економічне становище, матеріали науково-дослідних робіт, архівні матеріали, відкритих даних з офіційних веб-сайтів та будуть зроблені короткі польові дослідження (екологія, охорона довкілля, по можливості соціологія).

В зв'язку з тим, що стратегічні рішення завжди приймаються в умовах дефіциту інформації і закрити всі прогалини в рамках СЕО не можливо, да і це не має практичного сенсу. Частина важливих досліджень, Методичними рекомендаціями із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування, затвердженими Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018 № 296, рекомендується перенести на більш низькі рівні планування, в тому числі на рівень реалізації конкретної планованої діяльності, що визначена вимогами Закону України «Про оцінку впливу на довкілля».

Передбачається проведення цільового аналізу та буде здійснена оцінка наслідків реалізації ДДП.

### **Забезпечення доступу та врахування думки громадськості під час розроблення ДДП та здійснення СЕО**

В рамках проведення процедури стратегічної екологічної оцінки ДДП «Детального плану території для визначення планувальної організації господарського двору фермерського господарства «Світанок» за межами



населених пунктів на території Дергачівської міської ради Дергачівського району Харківської області» складено Заяву про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки опубліковано у друкарських засобах масової інформації, а саме:

- газета «ЕКОсвіт» від 14 вересня 2020 року;
- газета «Харківський кур'єр» від 14 вересня 2020 року.

Замовником ДДП – Дергачівська районна державна адміністрація Харківської області забезпечується вільний доступ громадськості до документів протягом усього строку громадського обговорення за адресою: 63503, Харківська область, м. Дергачі, майдан Перемоги, буд. 5.

Відповідно до вимог Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», з метою одержання та врахування зауважень і пропозицій громадськості Замовником ДДП оприлюднено Заяву про визначення обсягу СЕО проекту документу державного планування «Детального плану території для визначення планувальної організації господарського двору фермерського господарства «Світанок» за межами населених пунктів на території Дергачівської міської ради Дергачівського району Харківської області» шляхом розміщення на офіційному веб-сайті Дергачівської районної державної адміністрації, з яким можна ознайомитися за посиланням [https://  
http://dergachirda.gov.ua/](https://http://dergachirda.gov.ua/)

Протягом строку громадського обговорення Заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки (15 календарних днів) звернень, зауважень та пропозицій від громадськості не надходило.

Також Заяву про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки документу державного планування було надіслано органам виконавчої влади, що реалізують державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища та у сфері охорони здоров'я.

В листі від 15.10.2020 року №03.02-19/4321 від Департаменту захисту довкілля та природокористування Харківської обласної державної

адміністрації були отримані пропозиції стосовно визначення обсягу дослідження та рівня деталізації інформації, що має бути включена до Звіту про стратегічну екологічну оцінку, та визначена низка питань, яким необхідно приділити увагу під час виконання стратегічної екологічної оцінки. Надані пропозиції були враховані під час здійснення СЕО та підготовки звіту, у відповідності до вимог державних стандартів в сфері містобудування, Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» та з урахуванням «Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування», затверджених Міністерством екології та природних ресурсів України.

Листом від 27.09.2020 року №16/286 Департамент охорони здоров'я Харківської ОДА повідомив про відсутність зауважень до обсягу та рівня деталізації інформації стратегічної екологічної оцінки.

## **1. Зміст та основні цілі документу державного планування. Його зв'язок з іншими документами державного планування.**

Стратегічна екологічна оцінка розроблена для проекту документу державного планування, а саме для «Детального плану території для визначення планувальної організації господарського двору фермерського господарства «Світанок» за межами населених пунктів на території Дергачівської міської ради Дергачівського району Харківської області», головною метою якого є вирішення наступних питань: уточнення планувальної структури і функціонального призначення території, просторової композиції, параметрів забудови, тощо; формування принципів планувальної організації забудови; функціональне призначення, режим та параметри забудови, розподіл територій згідно з державними будівельними нормами, стандартами і правилами; містобудівні умови та обмеження за відсутності плану зонування території; доцільність, обсяги, послідовність використання території; черговість та обсяги інженерної підготовки території; систему інженерних мереж; порядок організації транспортного і пішохідного руху.

Детальний план території розроблений з метою забезпечення сталого розвитку території, виділення елементів планувальної структури території проектування, встановлення параметрів планованого розвитку елементів містобудівної структури, встановлення меж зон розміщення фермерського господарства.

Відповідно до вимог Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» Детальний план території уточнює положення містобудівного об'єкту в структурі району та визначає планувальну організацію і розвиток відповідної території.

Детальним планом території, розглядається можливість розміщення двох складів для зберігання овочів та фруктів, складу для сортування та зберігання зерна, навісу, побутового приміщення та зерноочищувальний комплекс «ЗАВ-50», електрощитової на території фермерського господарства

«Світанок».

Рішення детального плану не суперечать функціональному призначенню та містобудівному зонуванню території, що визначені у Схемі планування території Харківської області, розробленої Українським державним науково-дослідним інститутом проектування міст «Дніпромисто» та затвердженої рішенням Харківської обласної ради у 2010 році.

При розробленні детального плану території враховується: генеральна схема планування території України, Схема планування території Харківської області, функціональне зонування територій існуючих підприємств; техніко-економічна ефективність планувальних рішень; рельєф, природно-кліматичні і геологічні умови місцевості; санітарні та пожежні розриви між будівлями; технологічні і інженерно-технологічні вимоги та розташування існуючих мереж.

Матеріали детального плану вирішують основні принципові питання з планування території. При розробленні вказаного документа державного планування враховані пропозиції відповідних розділів Детального плану території, що визначаються вимогами ДБН Б.1.1-14:2012 «Склад та зміст детального плану території».

З метою збереження балансу державних, суспільних та приватних інтересів, запропоновані у складі Детального плану містобудівні рішення підлягають громадському обговоренню.

Проектні рішення, прийняті при розробленні вказаного детального плану, відповідають вимогам екологічних, санітарно-гігієнічних, протипожежних та інших норм, діючих на території України і забезпечують безпечне для життя і здоров'я проживання людей при дотриманні передбачених коригувань детальним планом заходів.

Детальний план території розроблений у відповідності з:

- рішенням Дергачівської районної державної адміністрації;
- Завданням на проектування;
- Законом України «Про регулювання містобудівної діяльності»;

- Законом України «Про основи містобудування»;
- Законом України «Про генеральну схему планування території України»;
- Законом України «Про стратегічну екологічну оцінку»;
- Законом України «Про оцінку впливу на довкілля»;
- Земельним кодексом України;
- Водним кодексом України;
- ДБН Б.1.1-14:2012 «Склад та зміст детального плану території»;
- ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування і забудова територій»;
- ДСТУ 173-96 «Державні санітарні правила проектування та забудови населених пунктів». 1996 р.;
- ДБН В.1.1.7-2016 «Пожежна безпека об'єктів будівництва»;
- ДСТУ 8767:2018 «Пожежно-рятувальні частини. Вимоги до дислокації та району виїзду. Комплектування пожежними автомобілями та проектування»;
- ДБН В.2.3-5:2018 «Вулиці та дороги населених пунктів»;
- ДБН В.2.2-28:2010 «Будинки адміністративного та побутового призначення»;
- ДБН В.2.3-4-2007 «Споруди транспорту. Автомобільні дороги»;
- ДБН В.2.3-15-2007 «Споруди транспорту. Автостоянки і гаражі для легкових автомобілів»;
- ДБН В.2.5-74:2013 «Водопостачання. Зовнішні мережі та споруди. Основні положення проектування»;
- ДБН В.2.5-75:2013 «Каналізація. Зовнішні мережі та споруди. Основні положення проектування»;
- ДБН В.2.5-20-2018 «Газопостачання»;
- ПУЕ-2009 Правила устрою електроустановок;
- «Правила пожежної безпеки в Україні», затверджені наказом МВС України від 30.12.2014 року №1417, що зареєстрований в Міністерстві юстиції України 05.03.2015 року за № 252/26697.

В процесі стратегічної екологічної оцінки детальним планом території розглянуті та проаналізовані документи, що містять екологічні цілі, а також

заходи і завдання у сфері охорони здоров'я: Закон України «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» (який набрав чинності 01.01.2020). Аналіз відповідності завдань ДДП цілям екологічної політики та соціально-економічного розвитку наведено в таблиці 1.1.

Цілі ДДП «Детального плану території для визначення планувальної організації господарського двору фермерського господарства «Світанок» за межами населених пунктів на території Дергачівської міської ради Дергачівського району Харківської області» відповідають діючій містобудівній документації, даним «Детального плану території для визначення планувальної організації господарського двору фермерського господарства «Світанок» за межами населених пунктів на території Дергачівської міської ради Дергачівського району Харківської області», розробленого у 2019 році ПП «ПЕРСПЕКТИВА-ДІ»), цілям Схеми планування території Харківської області, затверджена рішенням III сесії VI скликання Харківської обласної ради від 23.12.2010 № 30-VI.

Аналіз ДДП «Детального плану території для визначення планувальної організації господарського двору фермерського господарства «Світанок» за межами населених пунктів на території Дергачівської міської ради Дергачівського району Харківської області»

При розробці детального плану території враховані:

- дані «Детального плану території для визначення планувальної організації господарського двору фермерського господарства «Світанок» за межами населених пунктів на території Дергачівської міської ради Дергачівського району Харківської області», розробленого у 2019 році ПП «ПЕРСПЕКТИВА-ДІ»;
- дані чергового кадастрового плану території Дергачівської міської ради, за межами населених пунктів;
- існуюча містобудівна ситуація;

- природно-ландшафтна характеристика району.

Топографічну основу проекту ДДП складає геодезична зйомка М 1:500, виконана у 2020 році ПП «Перспектива-Земля».

Пропозиції детального плану мають бути реалізовані протягом нормативного розрахункового терміну до 2027 року (згідно п. 4.4 з врахуванням можливих інвестиційних намірів будівництва для відповідної території).

На основі затвердженого детального плану території з урахуванням його положень, передбачається розроблення проекту землеустрою щодо впорядкування цієї території для містобудівних потреб.

Детальний план території розробляється для вирішення ряду питань:

- коригування рішень «Детального плану території для визначення планувальної організації господарського двору фермерського господарства «Світанок» за межами населених пунктів на території Дергачівської міської ради Дергачівського району Харківської області», розробленого у 2019 році ПП «ПЕРСПЕКТИВА-ДІ»;
- визначення функціонального призначення та параметрів забудови окремих земельних ділянок за межами населеного пункту з метою розміщення об'єктів будівництва;
- визначення усіх планувальних обмежень існуючого використання території;
- уточнення планувальної структури і функціонального призначення території;
- обґрунтування потреб, доцільності і обсягів використання території;
- забезпечення території інженерно-транспортними мережами;
- забезпечення екологічної безпеки.

Таблиця 1.1. Відповідності завдань детального плану території цілям екологічної політики.



Цілі, викладені в національних документах стратегічного планування	Цілі програм в сфері охорони довкілля та економічно-соціального розвитку на регіональному рівні	Завдання, викладені в проекті ДДП
1	2	3
<b>Атмосферне повітря</b>		
<p>Зменшення викидів забруднюючих речовин (далі – ЗР) до 2030 р на 22,5 % і парникових газів на 60 % (базовий рік – 2015)., у т.ч.: - викиди ЗР від стаціонарних джерел, умовно приведені до оксиду вуглецю з урахуванням відносної агресивності основних забруднювачів, знизити до 85 %; - викиди ЗР від пересувних джерел, умовно приведені до оксиду вуглецю з урахуванням відносної агресивності 10 основних забруднювачів, знизити до 70 %.</p>	<p>Сприяння суб'єктом господарювання у виконанні вимог природоохоронного законодавства, реалізації діяльності щодо навантаження на довкілля, а також виконанні контролюючих функцій</p>	<p>Основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2030 року. Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 року. Поліпшення екологічної ситуації та підвищення рівня екологічної безпеки. Зменшення обсягу викидів загальнопоширених забруднюючих речовин: стаціонарними джерелами до 2020 року на 25 відсотків від базового рівня. Визначення цільових показників вмісту небезпечних речовин в атмосферному повітрі, зокрема для важких металів, неметанових летких органічних сполук, завислих часток пилу (діаметром менше 10 мікрон) та стійких органічних забруднюючих речовин з метою їх врахування при встановленні технологічних нормативів викидів забруднюючих речовин стаціонарними джерелами забруднення. Досягнення безпечного для здоров'я людини стану навколишнього природного середовища.</p>
<b>Водні ресурси</b>		
<p>Запобігання забрудненню водних ресурсів</p>	<p>Охорона та раціональне використання водних ресурсів та земель водного фонду.</p>	<p>З метою недопущення забруднення водних об'єктів ДДП визначена проектна ділянка для розміщення планованих об'єктів з урахуванням вимог Водного кодексу України щодо розмірів і меж прибережної захисної смуги існуючої водойми, та з урахуванням</p>

		<p>проектних матеріалів (ТОВ «Інститут «УКРОММУННИПРОЕКТ») щодо розмірів і меж зони санітарної охорони проектної артезіанської свердловини. ДДП передбачено каналізування шляхом улаштування локальних очисних споруд, а також улаштування системи збору поверхневих стічних вод до очисних споруд.</p>
Охорона земель і ґрунтів.	Контроль за вмістом ЗР у ґрунті	<p>ДДП передбачається благоустрій проектної території та озеленення, улаштування твердого покриття всіх запроєктованих проїздів, організація відведення поверхневих стічних вод, а також організація та здійснення моніторингу за вмістом ЗР у ґрунті.</p>
<b>Відходи</b>		
<p>1. Управління відходами та ресурсами, повернення у господарський обіг ресурсоцінних матеріалів. 2. Частка відходів, що захоронюються, до 2030р. зменшити до 35 % (базовий рік- 2015)</p>	<p>Раціональне використання та зберігання відходів; вдосконалення системи санітарної очистки території шляхом налагодження своєчасного збору та знешкодження ТПВ; удосконалення системи роздільного збирання, сортування та утилізації</p>	<p>ДДП передбачається впровадження системи санітарної очистки території шляхом налагодження своєчасного збору та знешкодження ТПВ; організація системи роздільного збирання, сортування відходів. Надаються рекомендації щодо улаштування твердого покриття майданчику для паркувальних майданчиків; облаштування майданчиків для розміщення контейнерів для збору ТПВ.</p>
<b>Здоров'я населення</b>		
Покращення умов санітарії населених місць	Покращення санітарних умов населених пунктів; модернізація закладів охорони здоров'я	<p>ДДП передбачено улаштування системи збору поверхневих стічних вод до очисних споруд та улаштування смуги зелених насаджень шириною 3-5 метрів уздовж межі проектної території. Надаються рекомендації щодо скорочення СЗЗ від фермерського господарства в межі якої потрапляє житлова забудова.</p>

### Цільовий аналіз ДДП

При проведенні цільового аналізу формується перелік цілей з охорони довкілля, у тому числі здоров'я населення, і здійснюється подальший аналіз проекту ДДП на відповідність цим цілям.

Перелік цілей з охорони довкілля, у тому числі здоров'я населення, необхідних для проведення цільового аналізу формуються на етапі визначення обсягу СЕО.

На етапі складання Звіту про СЕО проводиться аналіз основних елементів проекту ДДП на його відповідність цілям з охорони довкілля, у тому числі здоров'я населення. Якщо проект ДДП включає певні заходи, важливо оцінити відповідність цих заходів цілям з охорони довкілля, у тому числі здоров'я населення.

Таблиця 1.2. Аналіз відповідності визначених цілей охорони довкілля, у тому числі здоров'я населення з основними елементами проекту ДДП.

Цілі з охорони довкілля, у тому числі здоров'я населення	Проект ДДП
1. Запобігання забруднення водних ресурсів.	<p>З метою недопущення забруднення водних ресурсів ДДП передбачається облаштування території, що розглядається детальним планом, мережею водовідведення побутових стічних вод.</p> <p>Також передбачається встановлення локальних очисних споруд біологічної очистки побутових стічних вод з доочищенням в фільтраційно-збагачувальній споруді (колодязі) та подальшим вивозом на очисні споруди спеціалізованим транспортом.</p> <p>З метою недопущення забруднення водних ресурсів та ґрунтів ДДП передбачається збирання та відведення поверхневих вод з території, що проектується, шляхом влаштування проїзних частин доріг з нормативними ухилами в плані і профілі. Дощові стічні води відводяться в брудовідстійники та нафто- масло- уловлювачі з послідовним відведенням за межі об'єкту проектування.</p>

2. Відновлення земель, порушених під час підготовчих та будівельних робіт.	<p>ДДП передбачається благоустрій та озеленення всієї вільної від забудови території, улаштування твердого покриття проїздів, організація відведення поверхневих (дощових) стічних вод.</p> <p>Передбачається збереження існуючих зелених насаджень, які не пошкоджені та являють собою цінність для поліпшення мікроклімату території, що аналізується детальним планом.</p> <p>Надаються рекомендації щодо організації та здійснення моніторингу за вмістом забруднюючих речовин у ґрунті.</p>
3. Безпечне поводження з відходами.	<p>Для підтримки задовільного санітарного стану проектною територією, з метою недопущення забруднення і засмічення ґрунтів, забруднення ґрунтових вод ДДП передбачається відведення спеціально обладнаних місць та встановлення контейнерів на асфальтових або бетонних майданчиках, систематичний вивіз відходів з контейнерів та впровадження роздільного збирання твердих побутових відходів.</p> <p>За можливості максимально використовувати відходи як вторинну сировину.</p>
4. Запобігання виникнення надзвичайних ситуацій техногенного характеру.	<p>На території об'єкту фермерського господарства передбачається створення транспортної мережі, що забезпечує: вільний під'їзд до усіх будівель і споруд; ширину під'їздів передбачено з урахуванням проїзду пожежної машини; організацію виїзду з території, що проектується; всі дороги, під'їзди, на ділянці передбачені з твердим покриттям з урахуванням проїзду пожежних машин.</p>
5. Дотримання законодавства у сфері охорони атмосферного повітря.	<p>Для зменшення викидів забруднюючих речовин ДДП передбачається озеленення території проектування та вулиць з використанням зелених насаджень (дерев), стійких до забруднення атмосферного повітря і ґрунту. На ділянках об'єкту проектування, передбачене озеленення по всій вільній від забудови території.</p> <p>Розміщення житлового будинку в санітарно-захисній зоні фермерського господарства (СЗЗ 50 м).</p>

Таким чином, завдання, викладені в ДДП «Детального плану території для визначення планувальної організації господарського двору фермерського господарства «Світанок» за межами населених пунктів на території Дергачівської міської ради Дергачівського району Харківської області» відповідають екологічним цілям, встановленим на національному та регіональному рівнях. ДДП враховує їх і пропонує комплекс заходів, спрямованих на їх виконання.

Враховуючи географічне розташування об'єкту стратегічної екологічної оцінки, при затвердженні та впровадженні ДДП «Детального плану території для визначення планувальної організації господарського двору фермерського господарства «Світанок» за межами населених пунктів на території Дергачівської міської ради Дергачівського району Харківської області» запропоновані проектні рішення не матимуть транскордонного впливу.

**2. Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогнозні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами дослідження)**

Територія, що розглядається ДДП, знаходиться у Дергачівському районі Харківської області.

До складу Дергачівського району відносяться також смт Мала Данилівка, м. Дергачі, села Шовкопляси, Болібоки та Маслії.

Більша частина населених пунктів Дергачівського району, в тому числі і м. Дергачі, знаходяться в зоні впливу м. Харкова.

Місто Дергачі є адміністративним центром Дергачівської міської ради.

Болібоки — село в Україні, у Дергачівському районі Харківської області. Орган місцевого самоврядування — Дергачівська міська рада. Населення становить 26 осіб.

Територія проектування загальною площею 1,4 га розташована за межами села Болібоки Дергачівської міської ради на землях сільськогосподарського призначення фермерського господарства «Світанок».

Територія, що розглядається, відноситься до урбанізованого ядра Харківської агломерації. Особливістю Харківської агломерації, як багатовісової, є розвиток радіальних коридорів урбанізації, які формуються повздовж магістральних доріг та річок. Один з таких коридорів урбанізації склався повздовж автомагістралі Харків-Золочів.

Центральна частина Дергачівського району до складу якого відноситься територія проектування, має сформовану лінійну планувальну структуру, яка утворилася вздовж автомобільної дороги Харків-Золочів, південної залізниці та річки Лопань.

Автодорога Харків-Золочів взяла на себе роль основної планувальної вісі. Дорога об'єднує найбільш значні структурні утворення населених пунктів, що розташовані вздовж автодороги Т-2103.

Через населений пункт пролягає дорога IV категорії Харків-Золочів, яка

передбачена для обслуговування пасажирських і вантажних перевезень міжрайонного значення, а також як дорога внутрішнього значення для населених пунктів повздовж неї.

Усі транспортні мережі на території, що розглядається детальним планом, поділені на категорії:

- територіальна дорога районного значення Т-2103 (IV технічної категорії, С33-50 м);
- житлові вулиці в районі житлової забудови (не категоризовані).

Вантажні та пасажирські перевезення на громадському транспорті передбачені по автодорозі Харків-Золочів та залізницею, зупиночна станція «Дергачі».

Територія детального плану, загальною площею 1,4 га, обмежена:

- з півночі, півдня та заходу – землями сільськогосподарського призначення, фермерського господарства «Світанок»;
- з південного сходу – на відстані до 20 м прилягає до кварталу присадибної забудови села Болібоки Дергачівської міської ради.

По земельній ділянці пролягає мережа електропостачання (ЛЕМ 0,4 кВ).

Мережі централізованого водопостачання та водовідведення на території проектування відсутні.

На території, що розглядається розташовані два склади для зберігання сільськогосподарського інвентарю, навіс, вагова, резервуари для зберігання дизельного палива.

Під'їзд до земельної ділянки, існуючий, з автодороги Харків-Золочів.

#### Кліматичні умови території

Клімат Дергачівського району помірно-континентальний, недостатньо вологий. За ДСТУ-Н Б В.1.1-27:2010 відноситься до північно-західного – першого (І) кліматичного району України, що розташована на північному сході України на території двох природних зон Лівобережної України –



лісостепу і степу в межах водорозділу, що відокремлює басейни Сіверського Донця і Дніпра.

У цілому, такі погодно-кліматичні умови визначають формування на досліджуваній території зокрема характерного біорізноманіття, властивого для Лівобережного Лісостепу України, визначаючи особливості формування рослинного та ґрунтового покриву, багатство флори, фауни.

В середньому, кількість опадів коливається від 475 мм до 565 мм на рік, але були випадки, коли фіксувалося до 750-898 мм на рік, або 279 мм на рік. Оподи випадають нерівномірно протягом усього року: деякі місяці можуть бути значно вологіше норми, інші – навпаки, суші.

Найбільш дощовими місяцями є червень і липень. Найбільш сухими місяцями в році є лютий, березень і квітень, коли кількість опадів, що випадають може досягати всього 27 мм.

Помірно-континентальний клімат забезпечує спекотне, посушливе літо і помірно холодну зиму з відлигами і нестабільним сніжним покривом.

Найтепліший місяць – липень, середньомісячна температура повітря якого дорівнює 20,7 °С, а найхолодніший – січень (з середньомісячною температурою мінус 5,9 °С).

Середньорічна температура повітря дорівнює (+)7.6°– (+)8.0°С.

Найхолодніша доба з вірогідністю 0,98 % складає мінус 31 °С.

Найжаркіша доба вірогідністю 0,95 % складає 29 °С.

Вітер переважно східний, середня швидкість вітру коливається від 4 м/с до 5 м/с. Середня за рік вологість повітря складає 74%.

Нормативна глибина сезонного промерзання складає 1,10 м.

Середня швидкість вітру в січні від 4,2 м/с до 4,7 м/с .

Середня за рік відносна вологість складає 74%, у грудні 89%, у травні 60%.

Таблиця 2.1 Середня місячна і річна температура повітря.



Для Дергачівського району, згідно з ДБН В.1.2-2:2006 «Навантаження і впливи. Норми проектування», характеристичні навантаження складають: снігове –  $160 \text{ кг/м}^2$  (5-й сніговий район), вітрове –  $46 \text{ кг/м}^2$ . Тип місцевості III. Нормативна глибина промерзання насипних і піщаних ґрунтів дорівнює 1,2 м.

Варто зазначити, що значний вплив на навколишнє природне середовище, який в свою чергу призводить до зміни клімату є діяльність людини. Суттєво покращило б ситуацію в Харківській області, у тому числі в Дергачівському районі скорочення викидів парникових газів та поступовий перехід до споживання чистої енергії, тобто енергії вітру, сонця, води та землі (геотермальна енергія). Генерація енергії від відновлюваних джерел не супроводжується значними викидами небезпечних газів на відміну від викопного палива.

Загальний стан навколишнього середовища території, що розглядається детальним планом можна вважати задовільним. Зміна поточного стану довкілля в разі не затвердження ДДП не передбачається. Але слід зазначити, що при затвердженні ДДП та реалізації рішень детального плану суттєвого забруднення компонентів довкілля не передбачається, що і буде розглянуто в звіті про СЕО.

Змін мікроклімату в результаті подовження поточних тенденцій розвитку території, що розглядається ДДП («нульовий» сценарій, при якому ДДП не складається та не затверджується) так і в результаті реалізації рішень ДДП «Детального плану території для визначення планувальної організації господарського двору фермерського господарства «Світанок» за межами населених пунктів на території Дергачівської міської ради Дергачівського району Харківської області» (в разі його затвердження) не очікується. Особливості кліматичних умов, які сприяють зростанню інтенсивності впливів на навколишнє середовище, відсутні, несприятливі зміни не передбачаються.

### Фізико-географічна характеристика території

Об'єкт стратегічної екологічної оцінки знаходиться в адміністративних межах Дергачівської міської ради Дергачівського району Харківської області.

Дергачівський район – адміністративна одиниця, що розташований у північно-західній частині Харківської області. Адміністративний центр – місто Дергачі. Загальна площа району становить 900,1 км<sup>2</sup> (2,9 % від загальної площі області). Населення району – 96 300 осіб.

В адміністративному відношенні район межує з Белгородською областю Російської Федерації (протяжність кордону – 16 км), а також із Валківським, Богодухівським, Золочівським і Харківським районами Харківської області.

В орографічному відношенні територія Дергачівського району приурочена до південно-західного схилу Середньоросійської височини. Поверхня – хвиляста рівнина з добре вираженим долинно-балковим рельєфом та розвиненою яружно-балковою мережею. Загальне пониження поверхні – у південному напрямку, максимальні відмітки висот в північній частині району – 220-222 м, мінімальні приурочені до заплав річок – 101,2 м (заплава р. Уди), 104,1 м (заплава р. Лопань).

Територію району включають в Середньоросійську лісостепову фізико-географічну провінцію, район міститься у недостатньо вологій, теплій агрокліматичній зоні. Річки басейну Сіверського Дінця – Уди, Лопань, Харків. Збудовано Лозовеньківське водосховище (180 га), 42 ставки загальною площею водного дзеркала близько 300 га.

Найпоширеніші чорноземи типові (56% площі району), темно-сірі опідзолені та чорноземи опідзолені, лучні солонцюваті ґрунти.

За лісорослинним районуванням територія району відноситься до зони Лівобережного Лісостепу. Лісовкрита площа складає 18,8 тис. га (лісистість – 22,9%). Ліси та лісові насадження розташовані переважно на схилах ярів, балок, берегах річок та водойм. Значну питому вагу становлять лісосмуги.

Переважають насадження дуба звичайного (близько 90 %), видів клена, липи серцелистої, сосни звичайної.

Екологічні умови проживання населення Дергачівської міської ради характеризуються як задовільні (для оцінки екологічних умов проживання використано показники територіальної концентрації виробництва, господарської освоєності земель, густоти населення, забруднення природного середовища (хімічного: атмосферного повітря, природних вод, ґрунтів, а також радіаційного), природних умов (ступеня ураженості території несприятливими природно-антропогенними процесами).

Нижче наведені характеристики стану окремих складових навколишнього природного середовища, на основі аналізу яких виконано еколого-містобудівне обґрунтування території, що розглядається ДДП.

#### Земельні ресурси та ґрунти

Земля має важливе значення для життя і виробничої діяльності людини, оскільки є основним засобом виробництва в сільському господарстві та універсальним природним нейтралізатором різних хімічних речовин. Ось чому раціональне використання, збереження, підвищення родючості ґрунтів та охорона їх від негативного впливу антропогенних та природних факторів – неодмінна умова нарощування продовольчого потенціалу громади.

Ґрунтовий покрив Дергачівського району представлено чорноземами типовими, в більшості слабо змитими, на лесових ґрунтах, як природного походження, так і сформованих при рекультивації території. За показниками властивостей ґрунти однорідні.

Ґрунти – легкого механічного складу, переважають суглинкові та глинисті чорноземи. В долинах річок зустрічаються лучні та піщані ґрунти.

Основними антропогенними факторами, що впливають на стан земель та довкілля, є сільське господарство, промисловість, транспорт, енергетика та ін. Ґрунти є складовою частиною будь-яких наземних екосистем і учасником

усіх процесів трансформації та міграції речовин, що відбуваються в біосфері і зумовлюють функціонування екосистем. У зв'язку з інтенсивними ерозійними процесами спостерігається комплекс факторів деградації, таких як: зниження вмісту гумусу, декальцинація, забруднення хімічними речовинами, тощо.

За інформацією, що наведена на офіційному вебсайті Дергачівської районної державної адміністрації Харківської області (<http://dergachirda.gov.ua/>) – Дергачівський район має досить розвинену виробничу інфраструктуру. Всього в районі функціонує понад 1 261 підприємств, організацій, установ різних форм власності.

Основними галузями народного господарства району є промисловість та сільське господарство. Питома вага промисловості Дергачівського району в загальному виробництві по області складає 3,4%.

У структурі промислового виробництва переважають: виробництво електроенергії (ПАТ «Харківська ТЕЦ-5»), деревообробка (ЗАТ «Солоницівський комбінат меблевих деталей»); промисловість будівельних матеріалів (ВАТ «Курязький завод силікатних виробів», ТОВ «Едельвейс», ТОВ «Дергачівське заводоуправління»).

Однією з провідних галузей району є сільське господарство. Загальна площа сільгоспугідь складає 59,6 тис. га., у тому числі: ріллі – 44355 га; зрошувальні землі – 1300. га; пасовища – 8373 га; сінокоси – 4053 га; сади – 2537 га.

Крім того, в районі нараховується 21,1 тис. га землі, вкритої лісом.

До складу агропромислового комплексу Дергачівського району входить 98 підприємств і організацій всіх форм власності, в тому числі, 66 фермерських господарств.

Сільське господарство в районі спеціалізується на вирощуванні зернових, овочевих та олійних культур, а також на тваринництві. Рослинництво є провідною галуззю сільськогосподарського виробництва, його внесок до загального об'єму виробленої продукції складає 62%.

Вищевказані фактори формуються загальний якісний склад земельних ресурсів та ґрунтів на території Дергачівського району, в тому числі і на території, що розглядається ДДП.

Територія, що аналізується, розташована в адміністративних межах Дергачівського району з заходу села Болібоки на землях сільськогосподарського призначення фермерського господарства «Світанок» за межами населеного пункту, поділена на зони функціонального призначення (згідно ДСТУ-НББ.1.1-12:2011):

1. *Сільськогосподарську зону*, що формується на території господарчого двору сільськогосподарського підприємства. Територія знаходиться в межах ДПТ і підлягає розгляду та проектуванню:

- складу для зберігання зерна, холодильної камери для зберігання овочів та фруктів, зерноочищувального комплексу «ЗАВ-50», навісу, побутового приміщення та електрощитової;

2. *Зону транспортної інфраструктури*, яка являє собою сформовану мережу доріг, що забезпечують зовнішні та внутрішні зв'язки сільськогосподарського підприємства з населеними пунктами міської ради та району;

3. *Зону інженерної інфраструктури*, яка представлена: головними та розподільчими об'єктами інженерних мереж, ЛЕМ – 0,4 кВ.

На території, що аналізується ДДП відсутні такі можливі забруднювачі ґрунтів, як виробничі, промислові та сільськогосподарські підприємства.

Територія, що розглядається детальним планом, загальною площею 1,4 га та складається з однієї земельної ділянки сільськогосподарського призначення.

За даними державного земельного кадастру територія детального плану та прилеглі землі знаходяться в державній власності.

Таблиця 2.5 Сучасне використання території, що розглядається детальним планом



Назва показника	Одиниця виміру	Існуючий стан	Етап від 3 до 7 років
Територія об'єкту проектування	га	1,4000	
- площа під будівлями та спорудами	га		0,2723
- площа під проїздами та ділянками з твердим покриттям	га		0,6469
- зелені насадження	га		0,4808
- щільність забудови:	%		26
Інженерне обладнання			
Водопостачання	м <sup>3</sup> /добу	--	0,5
Водовідведення	м <sup>3</sup> /добу	--	0,5
Електропостачання	кВт	--	--
Інженерна підготовка та благоустрій	га	--	--
Теплопостачання	кВт	--	--
Охорона навколишнього середовища			
Санітарно-захисна зона в межах ДДП	га		

Вивіз твердих побутових відходів з території ДПТ здійснюється спеціальним транспортом, відповідно до договорів на полігон твердих побутових відходів Дергачівського району.

З метою недопущення можливого забруднення ґрунтів на території, що розглядається детальним планом, необхідно передбачити відведення спеціально обладнаних місць та встановлення контейнерів на асфальтових або бетонних майданчиках, систематичний вивіз відходів з контейнерів, організація планово-регулярної системи санітарного очищення території, впровадити роздільне збирання твердих побутових відходів.

Фактор забруднення ґрунтового покриву має локальне поширення і пов'язаний з промисловими територіями. Потенційними територіями, де можливе забруднення ґрунтів із перевищенням нормативних гранично-

допустимих рівнів по бактеріологічним та хімічним показникам, є стихійні сміттєзвалища, ділянки вздовж основних автомагістралей. Забруднені ґрунти є вторинним джерелом забруднення підземних та поверхневих вод.

Зважаючи на відсутність таких потенційно небезпечних об'єктів забруднювачів ґрунтів в межах території проектування, як сміттєзвалища, худобомогильники та склади отрутохімікатів, стан земельних ресурсів в межах території, що розглядається ДДП, можна охарактеризувати як задовільний.

Але слід зазначити, що погіршення стану земель також відбувається через несприятливий вплив автомобільного транспорту на навколишнє середовище.

Територія проектування, розташована на правому березі річки Бугайка. Абсолютні відмітки території: 158,67 – 155,40 м.

За результатами інженерно-будівельної оцінки території відповідно до ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій», територія, що проектується, не потребує спеціальних інженерних заходів при будівництві (I категорія земель за ступеню придатності під забудову).

Існуючий рельєф місцевості, що розглядається, має помірний ухил у південно-східному напрямку.

Враховуючи, що територія ДДП не забезпечена мережами водовідведення стічних вод, а також відсутність очисних споруд для їх очищення – існує ризик можливого забруднення ґрунтів.

Для усунення факторів, які можуть спричинити негативний вплив на якісний склад ґрунтів, необхідне впровадження рішень, що передбачені ДДП «Детальним планом території для визначення планувальної організації господарського двору фермерського господарства «Світанок» за межами населених пунктів міської ради Дергачівського району Харківської області», а саме: будівництво артезіанської свердловини, організація водовідведення

стічних вод; облаштування локальних очисних споруд біологічної очистки побутових стічних вод.

Крім того, без збирання та відведення поверхневих (дощових) стічних вод з території, що проектується, шляхом влаштування проїзних частин доріг з нормативними ухилами в плані і профілі, без облаштування брудовідстійників та нафто-масло-уловлювачів, без організації збору та вивезення твердих побутових відходів, без утримання на належному рівні санітарного стану території, як слідство нехтування рішеннями ДДП може призвести і до погіршення якості земельних ресурсів та ґрунтів, а також до можливої активізації небезпечних геологічних процесів.

#### Рослинний та тваринний світ

Територія Дергачівського району розташована в лісостеповій підобласті Лівобережно-лісостепоного району, що по геоботанічному районуванню відноситься до Східноєвропейської лісостепоної провінції, Полтавського округу липово-дубових, соснових, дубово-соснових лісів, остепнених луків, лучних степів та евтрофних боліт.

За ландшафтним районуванням район розташування належить до рівнинних східноєвропейських ландшафтів, репрезентованих лісостеповим типом ландшафтів (широколистяно-лісові, власне лісостепові, лучно-степові). Досить поширеними в районі є азональні типи ландшафтів – заплавні, що обумовлено розвинутою гідрологічною мережею регіону. Згідно ландшафтного районування досліджувана територія відноситься до плоских знижених рівнин з лучними степами на чорноземах типових залишково-солонцюватих.

Природна рослинність Дергачівського району представлена ділянками широколистяних і змішаних лісів (у горішніх і заплавних дібров), хвойних (борових) лісів, заплавних луків в долинах річок. Хвойні ліси переважно насаджені людиною і представлені сосною і режелью. Заплавні луки зайняті

злакової і різнотравною рослинністю, а в заболочених місцях – очеретно-осоковою рослинністю.

Сучасний стан біологічного різноманіття Харківської області визначається сукупністю природних та антропогенних чинників. Насамперед географічним положенням її території, розташованої в межах двох ландшафтно-кліматичних зон – лісостепової та степової, а отже характерним ландшафтним різноманіттям, що й обумовило відносне багатство біотопів, а разом й наявність відповідних непорушених біоценозів, що збереглися лише поза межами населених пунктів. Особливістю області також є те, що вона знаходиться в межах двох річкових басейнів Сіверського Донця (притока Дону) та Дніпра.

У системі зоогеографічного районування територія проектування належить до Східно-Європейської ділянки листяного лісу та лісостепу району мішаного, листяного лісу та лісостепу Східно-Європейського округу Європейсько-Західносибірської лісової провінції Бореальної Європейсько-Сибірської під області Палеарктичної області.

З хижаків, крім лисиці і ласки, зустрічаються: куниця, лісовий тхір. Гризуни в лісах представлені білкою, лісовою сонєю, в полях – жовтогорлою мишею, полівками.

Тваринне населення водної біоти налічує понад 2000 видів і представлене різними систематичними групами (найпростіші, губки, олігохети, п'явки, молюски, ракоподібні, водяні кліщі й павуки, водяні комахи), які заселяють різноманітні біотопи (річки, стариці, водосховища, озера, ставки, болота різних типів, струмки, степові поди, джерела типу реокрена чи гелокрена). Рідкісні види тварин виступають індикаторами фауністичного різноманіття. Аналіз розподілу рідкісних видів безхребетних за систематичним складом свідчить, що до класу комахи належить понад 97% вивченого біорізноманіття (із 229 видів – 223), по 2 види відносяться до класів п'явки та ракоподібні, по 1 виду до класів дощові черви і молюски.

Розташування області на межі лісу зі степом визначило межі поширення як степових видів на північ, так і лісових на південь. Теж саме можна зазначити і про водно-болотні види. Тут проходить межа поширення на північ лежня, дерихвоста степового, жайворонка степового, ж. малого, щеврика польового, чаплі рудої, чепури великої і чепури малої, розташовані північні гніздові поселення квака, кулика-довгонога.

По області проходить південна межа таких лісових видів, як синиця чубата, дрізд-омелюх, чикотень, чиж, слуква, південніше не гніздиться чечевиця, журавель сірий.

Різноманітність ландшафту зумовлює наявність мішаної фауни. У лісах зосереджені тварини, життя яких пов'язане з деревами, а для полів характерні степові види.

В геоморфологічному відношенні територія проектування знаходиться в межах другої (борової) тераси, притерасового пониження, в межах третьої лісової тераси.

В районі розташування території, що аналізується детальним планом, об'єкти природно-заповідного фонду та інші об'єкти з особливим режимом природокористування відсутні.

Сучасний стан біорізноманіття області загалом та Дергачівського району зокрема викликає занепокоєння і потребує детального аналізу його фітоценотичного та біотопічного розподілу, насамперед тих систематичних груп, представники яких занесені до списків рідкісних видів, оскільки оцінки фауністичного й флористичного багатства істотно залежать від наявності рідкісних видів. В умовах глобального антропогенного впливу на природний рослинний покрив найважливішим природоохоронним завданням є збереження видового різноманіття рослинних угруповань та, перш за все, забезпечення охорони рідких видів рослин.

Враховуючи вищевикладене необхідно максимально зберегти існуючі зелені насадження. З метою насичення атмосферного повітря киснем,

очищення від можливих пилового і хімічного забруднення, а також зниження шуму та регулювання клімату, необхідне збільшення зелених насаджень на проектній території, в тому числі озеленення зовнішніх доріг та санітарно-захисних зон.

У Дергачівському районі заповідано 10 територій місцевого значення, з яких: 2 – ботанічних, 3 – орнітологічних, 2 – ботанічні пам'ятки природи, 1 – гідрологічна пам'ятка природи, 1 – лісовий заказник та 1 – регіональний ландшафтний парк. Площа територій природно-заповідного фонду становить 654 га (0,73% від загальної площі району). Відсоток природних та напівприродних територій становить 40,25.

Таблиця 2.6 Перелік існуючих територій та об'єктів природно-заповідного фонду на території Дергачівського району

№ п/п	Назва об'єкту	Тип, категорія	Площа, га	Адміністративне розміщення та місце знаходження
1.	Личане	ботанічний заказник	36	село Личане
2.	Слатінський	ботанічний заказник	18,9	біля смт. Слатине
3.	Великоярузький	ентомологічний заказник	56	село Алісівка
4.	Кущувате	ентомологічний заказник	5,6	село Ветеринарне
5.	Старий сад	ентомологічний заказник	5	село Козача Лопань
6.	Пересічанський дуб	ботанічна пам'ятка природи	0,1	на околиці села Семенівка
7.	Південне	ботанічна пам'ятка природи	14,7	на південний схід від селища Лісне і на північ від міста Харків
8.	Мохувате болото	гідрологічна пам'ятка природи	1,7	смт. Гаврилівка

9.	Лозовеньківський заказник	лісовий заказник	50,5	сmt. Мала Данилівка
10.	Парк дикої природи «Ольхова балка»	регіональний ландшафтний парк	465,5	с. Руська Лозова

Заказник ботанічний місцевого значення «Личане» знаходиться на значній відстані (понад 2 км) від проектної території. Лісовий Лозовеньківський заказник знаходиться на відстані понад 1,5 км від території, що аналізується ДДП.

Таблиця 2.7 Перелік запланованих до заповідання і розширення територій та об'єктів природно-заповідного фонду по Дергачівському району

№ п/п	Назва об'єкту	Тип, категорія	Площа, га	Адміністративне розміщення та місце знаходження
1.	Урочище Угор	ботанічний заказник	266	Біля сіл Кудіївка, Гоптівка
2.	Кудіївський	ботанічний заказник	16,5	село Кудіївка
3.	Дворічний Кут	гідрологічний заказник	115	Біля села Дворічний Кут
4.	Руськоколівський	гідрологічний заказник	50	Біля села Руська Лозова
5.	Вільховий	орнітологічний заказник	20	Данилівський держлісгосп, Липецьке лісництво, кв.кв. 67-74

Існуючі та заплановані до заповідання об'єкти природно-заповідного фонду в межах території, що аналізується детальним планом відсутні. Територія не входить до смарагдової мережі України.

Якщо ДДП «Детальний план території для визначення планувальної організації господарського двору фермерського господарства «Світанок» за межами населених пунктів на території Дергачівської міської ради Дергачівського району Харківської області» не буде затверджений, біорізноманіття території, що розглядається ДДП скоріш за все залишиться на сталому рівні, але впровадження заходів по покращенню загального стану навколишнього природного середовища, в тому числі збирання, відведення та

очищення поверхневих (дощових) стічних вод, а також озеленення по всій вільній від забудови території, може позитивно вплинути на чисельності різних видів флори та фауни.

#### Геологічні та гідрографічні умови

Територія проектування знаходиться в межах другої (борової) тераси, притерасового пониження, в межах третьої лісової тераси.

Територія, що проектується, розташована на третій (однолесової) терасі, яка складена з пісків, вкритих маломовним горизонтом верхнечетвертинних суглинків.

Абсолютні відмітки ділянки, що проектується, становить 158,67-155,40 м.

Рельєф ділянки має помірний ухил у південно-східному напрямку.

В геоструктурному відношенні Дергачівський район знаходиться на північно-східному крилі Дніпровсько-Донецької впадини, що складається з товщі осадових порід крейдового, третинного і четвертинного віку.

Гідрогеологічні умови характеризуються водоносними горизонтами в крейдових, харківських, маргельно-крейдових відкладеннях.

Водоносний горизонт в четвертинних відкладеннях використовується населенням з шахтних колодязів.

В водоносному горизонті харківських відкладень (глибина 120 м, дебіт 6 м<sup>3</sup>/год.) – вода має підвищену жорсткість та вміст заліза.

Водоносний горизонт в нижньокрейдových відкладеннях (глибина 600 м, дебіт 40-60 м<sup>3</sup>/год.).

Основою для фундаментів служать суглинки. Допустимі навантаження на ґрунти до 2,5 кг/см<sup>2</sup> в залежності від просадочних ґрунтів. Ґрунтові води на території, що розглядається залягають на глибині більш ніж 5 м від поверхні землі.

Згідно наведеної на офіційному веб-сайті Державного науково-виробничого підприємства «Державний інформаційний геологічний фонд



України» (<http://geoinf.kiev.ua/>) інформації на території Дергачівського району нафтогазовими підприємствами здійснюється геологічне вивчення, в тому числі дослідно-промислова розробка корисних копалин (газ природний, нафта, конденсат) на Володарській та Лесківсько-Мягківській площах. Вказані нафтогазові родовища знаходяться за межами Дергачівської міської ради.

Нафтовидобувна промисловість є однією із видів господарської діяльності, яка виступає можливим забруднювачем навколишнього природного середовища, що проявляється в трьох основних напрямках: порушення земної поверхні; викиди в атмосферне повітря газових та пилових шкідливих речовин; забруднення водних ресурсів рідкими відходами гірничих підприємств.

Зважаючи на відсутність нафтогазових свердловин – вплив нафтовидобувної промисловості на територію, що розглядається детальним планом відсутній.

Дергачівський район має високий природно-ресурсний потенціал. Його основу складають: глина, суглинок – у Білашівському та Лужківському родовищах, пісок силікатний – у Пересічанському родовищі, вода мінеральна – у Березівському родовищі.

За офіційною інформацією ДНВП «Геоінформ України» на території Дергачівського району знаходиться родовище піску – Гаврилівське (ділянка № 3) загальною площею 9,00 га, що знаходиться на південно-західній околиці с. Гаврилівка Дергачівського району та розробляється ТОВ «Курязький завод силікатних виробів». На території проектування не обліковуються родовища та ділянки неметалевих корисних копалин, на які отримані діючі спеціальні дозволи на користування надрами.

За даними з офіційного вебсайту ДНВП «Геоінформ України» на території Дергачівського району знаходиться Березівське родовище мінеральних вод та розробляється в с. Березівка: Ділянка Березівська-1 –

ДП «Клінічний санаторій «Курорт Березівські мінеральні води» ЗАТ Лікувально-оздоровчих закладів профспілок України «Укрпрофоздоровниця»; Ділянка-Березівська-2, свердловина-№ 2055/3, свердловина-№ 2316 – ТОВ «Завод «Березівські мінеральні води».

На території Дергачівської міської ради не обліковуються родовища підземних вод, на які отримано спеціальні дозволи на користування надрами.

Якщо ДДП «Детальний план території для визначення планувальної організації господарського двору фермерського господарства «Світанок» за межами населених пунктів на території Дергачівської міської ради Дергачівського району Харківської області» не буде затверджений геологічні та гідрографічні умови території скоріш за все залишаться на сталому рівні, але для покращення екологічного стану території, що розглядаються детальним планом, необхідне впровадження рішень ДДП, а саме реалізація заходів по покращенню загального стану навколишнього природного середовища, в тому числі з забезпечення відведення та очищення поверхневих (дощових) стічних вод з проектною територією та інше.

### Водні ресурси

В Дергачівському районі існує 82 водоймища загальною площею 557 га, 2 водосховища: Лозовенківське та частина Травянського. Запаси мінеральної води знаходяться в районі санаторію «Березівські мінеральні води».

Дергачівський район пересікають річка Лопань (протяжність по території району майже 50 км) і річка Уди (протяжність по території району 7,38 км).

Державний моніторинг довкілля в частині проведення гідрохімічних спостережень за станом поверхневих вод на території Харківської області проводився лабораторією моніторингу вод та ґрунтів Регіонального офісу водних ресурсів у Харківській області.

Система моніторингу передбачає регулярні відбори проб води на визначених масивах поверхневих вод (МПВ) з встановленою частотою – 1 раз на місяць.

Згідно інформації, що наведена в Доповіді про стан навколишнього природного середовища в Харківській області, Харківським регіональним центром з гідрометеорології в 2019 році проводились спостереження за якістю води р. Сіверський Донець, а також на основних її притоках – в тому числі на річки Лопань, на лівому березі якої знаходиться територія, що розглядається детальним планом.

За результатами моніторингу поверхневих вод екологічний стан річки Лопань класифікується по вищій водній рослинності, по макрозорообентосу та по інтегральній оцінці БЕЯ, як помірно відхилений від референційних умов.

В межах території, що аналізується детальним планом, поверхневі водні об'єкти відсутні.

Проектна територія знаходиться поза межами прибережних захисних смуг та зон санітарної охорони водних об'єктів. Найближчий поверхневий водний об'єкт – ставок – розташований з півдня на відстані 70 м.

На території детального плану мережі централізованого водопостачання відсутні. Мережі централізованого водовідведення в межах території, що аналізується детальним планом відсутні.

В зв'язку з відсутністю мереж водопостачання та водовідведення побутових та поверхневих (дощових) стічних вод є ризик погіршення екологічного стану водних ресурсів, їх можливе забруднення, що може призвести до виникнення проблеми отримання якісної питної підземної води для населення.

Для попередження забруднення ґрунтів та ґрунтових вод необхідно розглянути можливість територію, що розглядається детальним планом обладнати мережею водовідведення побутових стічних вод та очисними

спорудами для їх очищення.

З метою недопущення забруднення ґрунтів та водних ресурсів (річки Бугайка притока річки Лопань) необхідно забезпечити збирання та відведення поверхневих (дощових) стічних вод з території, що аналізується ДДП, шляхом влаштування проїзних частин доріг з нормативними ухилами в плані і профілі, а також облаштування брудовідстійників та нафто-маслоуловлювачів.

Відсутність мереж водовідведення побутових та поверхневих стічних вод, відсутність очисних споруд для їх очищення може спричиняти і надалі негативний вплив на якість підземних водних ресурсів, екологічний стан може надалі погіршуватися з плином часу.

При відсутності мереж водопостачання та водовідведення побутових та поверхневих стічних вод та очисних споруд для них – існує загроза погіршення якості водних та земельних ресурсів через потрапляння забруднених стічних вод до водних об'єктів.

Нехтування рішеннями ДДП «Детальний план території для визначення планувальної організації господарського двору фермерського господарства «Світанок» за межами населених пунктів на території Дергачівської міської ради Дергачівського району Харківської області» може призвести до погіршення якості водних ресурсів. Без організації водовідведення стічних вод, без облаштування локальних очисних споруд біологічної очистки побутових стічних вод, без збирання та відведення поверхневих (дощових) стічних вод з території, що проєктується, шляхом влаштування проїзних частин доріг з нормативними ухилами в плані і профілі, без облаштування брудовідстійників та нафто-маслоуловлювачів, без організації збору та вивезення твердих побутових відходів, без утримання на належному рівні санітарного стану території – може відбуватися погіршення екологічної обстановки на території, що аналізується ДДП, можливе забруднення поверхневого водного об'єкту та ґрунтів, що може вплинути і на здоров'я місцевого населення.

### Атмосферне повітря

Стан атмосферного повітря Дергачівського району формується обсягами викидів забруднюючих речовин від пересувних та стаціонарних джерел забруднення. До стаціонарних джерел забруднення атмосферного повітря відносяться викиди від промислових та сільськогосподарських підприємств. Основними чинниками інтенсивного забруднення атмосфери автотранспортом є: постійно зростаюча кількість автотранспорту; експлуатація технічно застарілого автомобільного парку; низька якість паливно-мастильних матеріалів; недостатня пропускна спроможність дорожньо-транспортної мережі, яка сформувалась в умовах існуючої забудови; незадовільний стан дорожнього покриття проїзної частини доріг.

Стан атмосферного повітря залежить від обсягів забруднюючих речовин стаціонарних та пересувних джерел забруднення.

Стаціонарні пости спостереження за станом забруднення атмосферного повітря на території Дергачівської міської ради відсутні.

Таблиця 2.8 Динаміка викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення в Дергачівському районі та в цілому по області, тис. т.

Район, область	2017 рік	2018 рік	2019 рік
Всього Харківська область	44,955	44,741	106,499
Дергачівський район	3,687	2,943	2,534

Таблиця 2.9 Динаміка викидів стаціонарними джерелами в атмосферне повітря, в тому числі по найпоширеніших речовинах (пилу, діоксид сірки, діоксид азоту, оксиду вуглецю) в Дергачівському районі та в цілому по області, тис. т.

Район, область	2018 рік		2019 рік	
	Ра зо м	В тому числі по окремих речовинах:	Ра зо м	В тому числі по окремих речовинах:

		Пил	Діоксиду та інші сполуки сірки	Сполуки азоту	Оксид вуглецю		Пил	Діоксиду та інші сполуки сірки	Сполуки азоту	Оксид вуглецю
Харківська область	44,741	*	9,320	6,764	**	106,499	*	41,401	10,198	**
Дергачівський район	2,943	*	6,66	0,001	**	2,534	*	0,008	0,999	**
* - за інформацією Головного управління статистики у Харківській області з 2015 років статзвітністю не передбачено.										
** - за інформацією Головного управління статистики у Харківській області з 2017 років статзвітністю не передбачено.										

На території Дергачівського району до стаціонарних джерел забруднення слід віднести викиди потужних промислових підприємств: виробництво електроенергії (ПАТ «Харківська ТЕЦ-5» – один з основних забруднювачів області, валовий викид забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел якого складав у 2019 році – 1245,983 тон), деревообробка (ЗАТ «Солоницівський комбінат меблевих деталей»); промисловість будівельних матеріалів (ВАТ «Курязький завод силікатних виробів», ТОВ «Едельвейс», ТОВ «Дергачівське заводоуправління»).

Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел вищевказаних підприємств формують загальний якісний склад атмосферного повітря на території Дергачівського району, в тому числі і на території, що розглядається ДДП.

Виробнича чи промислова територія та об'єкти в межах аналізу, що здійснюється ДДП, відсутні.

Головними пересувними джерелами забруднення атмосферного повітря на території, що аналізується детальним планом є автомобільний транспорт, в викидах яких містяться наступні забруднюючі речовини: оксиди вуглецю, оксиди і діоксиди азоту, різні вуглеводні, сірчистий ангідрид, сажу, пил та інші.

Уздовж автомобільних доріг, відмічається забруднення ґрунтів за рахунок викидів двигунів, продуктів зношення механічних частин, дорожнього покриття. Збільшення викидів забруднюючих речовин перш за все зумовлено збільшенням використання автотранспорту, погіршенням технічного стану автомобільного парку, незадовільною якістю паливно-мастильних матеріалів, відставанням темпів розвитку вулично-шляхової мережі, труднощами щодо контролю великої кількості автотранспорту як джерела забруднення атмосфери (приватний транспорт, транзит).

Територія проектування зручно пов'язана з автомобільною дорогою IV категорії Т-2103 (Харків-Золочів).

Основний показник для віднесення доріг до певної категорії – це інтенсивність руху транспорту. Висока інтенсивність руху автотранспорту може призвести до забруднення атмосферного повітря та до постійних ризиків негативного впливу на стан здоров'я населення, ґрунти та рослинність прилеглих ділянок. Проте, в разі створення нових площ зелених насаджень, озеленення по всій вільній від забудови проектною територією буде забезпечувати зниження негативного впливу на навколишнє природне середовище, насамперед на атмосферне повітря від впливу автотранспортних засобів.

Фактор забруднення повітря знаходиться в постійно динамічному стані і залежить від багатьох чинників, а отже, потребує постійного контролю та моніторингу його якості з боку органів виконавчої влади, що реалізують державну політику у сфері охорони навколишнього середовища та охорони здоров'я населення, особливо при регулюванні господарської діяльності всіх суб'єктів.

Основними напрямками зменшення викидів забруднюючих речовин є насамперед неухильне виконання суб'єктами підприємницької діяльності природоохоронних заходів та впровадження сучасних технологій очищення газо-пилового потоку. Діяльність кожного суб'єкта господарювання має бути

спрямована на збереження та відновлення природного стану атмосферного повітря, створення сприятливих умов для життєдіяльності, забезпечення екологічної безпеки та запобігання шкідливому впливу атмосферного повітря на здоров'я людей та навколишнє природне середовище. Правові і організаційні основи та екологічні вимоги в галузі охорони атмосферного повітря визначає Закон України «Про охорону атмосферного повітря».

З метою зменшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря необхідно розглянути питання щодо можливості використання сучасних технологій в системах опалення, а також за можливістю використання альтернативних джерел енергії.

У випадку, якщо ДДП «Детальний план території для визначення планувальної організації господарського двору фермерського господарства «Світанок» за межами населених пунктів на території Дергачівської міської ради Дергачівського району Харківської області» не буде затверджений, заходи щодо покращення стану атмосферного повітря не будуть реалізовані – це може призвести до зниження якості екологічних показників стану довкілля. Забруднення атмосферного повітря та накопичення в ньому шкідливих речовин може проявлятися в зростанні показників захворюваності й смертності від хвороб органів дихання.

У майбутньому без збільшення зелених насаджень спеціального користування, без озеленення по всій вільній від забудови проектній території, без встановлення санітарно-захисних зон з урахуванням екологічних вимог та інше – рівень забруднення атмосферного повітря, швидше за все матиме тенденцію зростання, що може знизити рівень комфортного проживання населення.

#### Поводження з відходами

Протягом 2019 року на території області утворилося 1752,3 тис. тон відходів I-IV класів небезпеки; утилізовано, оброблено (перероблено)



203,1 тис. тон відходів; видалено у спеціально відведені місця чи об'єкти – 957,7 тис. тон, що становить 54,65%.

У 2019 році на території Харківської області, серед утворених відходів найбільшу питому вагу склали відходи IV класу небезпеки – 1702,75 тис. тон, або 97,174% від загального обсягу утворених відходів. Решта відходів розподілилась за класами небезпеки таким чином: 0,224 тис. тон (0,013%) – до I класу небезпеки, 0,624 тис. тон (0,036%) – до II класу небезпеки; 48,658 тис. тон (2,777%) віднесено до III класу.

Інформація щодо кількості діючих сміттєзвалищ (полігонів) на території Дергачівського району та в цілому по області, станом на 01.01.2019 наведена в Таблиці 2.10.

Таблиця 2.10 Інформація про кількість діючих сміттєзвалищ (полігонів) на території Дергачівського району та в цілому по області.

№ з/п	Назва одиниці адміністративно - територіального устрою регіону (район, місто)	Кількість*	Площі під твердими побутовими відходами, га*
Сміттєзвалища			
1	Дергачівський район	3	8,9
Усього по районах області		70	177,524
2	місто Дергачі	0	0
Усього по містам обласного значення		6	46,86
Полігони			
1	м. Харків (Дергачівський полігон)	1	13,2
Усього:		2	34,4
Усього по області:		78	258,784

\* За даними районних державних адміністрацій та міст обласного значення

Сміттепереробні підприємства, сміттесортувальні станції на території Дергачівської міської ради відсутні.

Вивіз твердих побутових відходів з території проектування здійснюється спеціальним транспортом, відповідно до договорів з комунальними службами міста на полігон твердих побутових відходів Дергачівського району.

З метою реалізації вимог Закону України «Про відходи» необхідно

організувати роздільне збирання твердих побутових відходів з подальшим вивезення ТПВ.

Під час зберігання побутових відходів у контейнерах повинна бути виключена можливість їх загнивання, розкладання, розвіювання та розпилювання. Термін зберігання в холодний період року (при середньо добовій температурі -5 град. С і нижче) повинен бути не більше ніж три доби, а в теплий період року (при середньодобовій температурі більше ніж +5 град. С) – не більше ніж одна доба (щоденне перевезення).

Незадовільна організація планової очистки по збору та своєчасному видаленню відходів, незадовільний рівень вивезення та роздільного збору твердих побутових відходів, низька екологічна культура населення, продовження екологічно небезпечної практики вивезення сміття на полігон, утворення стихійних смітників створює ризики негативного впливу на довкілля та здоров'я населення.

Реалізація рішень ДДП «Детального плану території для визначення планувальної організації господарського двору фермерського господарства «Світанок» за межами населених пунктів на території Дергачівської міської ради Дергачівського району Харківської області», впровадження заходів щодо охорони навколишнього природного середовища, впровадження роздільного збирання твердих побутових відходів, відведення спеціально обладнаних місць та встановлення контейнерів на асфальтових або бетонних майданчиках, систематичний вивіз відходів з контейнерів, екологічне виховання молодого покоління та екологічна просвіта серед населення знизить ризики можливого забруднення, засмічення ґрунтів та забруднення ґрунтових вод.

### Здоров'я населення

Чисельність та стан здоров'я населення тісно пов'язані зі станом навколишнього природного середовища місця їх проживання.

За інформацією з офіційного веб-сайту Головного управління статистики у Харківській області (<http://kh.ukrstat.gov.ua/>) в Звіті про СЕО наводиться чисельність населення (за оцінкою) по містах обласного значення та районах (щомісячна інформація) станом на 01.08.2020 по Дергачівському районі та в цілому по області.

Таблиця 2.11 Чисельність населення (за оцінкою) по містах обласного значення та районах (щомісячна інформація) станом на 01.08.2020 по Дергачівському районі та в цілому по області.

Район, область	Наявне населення	Постійне населення
Харківська область	2 644 188	2 628 552
Дергачівський район	92 326	92 348

Розрахунки (оцінки) чисельності населення здійснено на основі наявних адміністративних даних щодо державної реєстрації народження і смерті та зміни реєстрації місця проживання.

Демографічні процеси на території Дергачівської міської ради відповідають загальній тенденції природного руху населення Дергачівського району. Беручи до уваги вікову структуру наявного населення Дергачівської міської ради Дергачівського району Харківської області, варто відзначити, що найвища частка припадає на групу осіб працездатного віку, що свідчить про позитивну тенденцію соціально-демографічного та економічного розвитку території. Меншу, проте значну частку займає категорія осіб старше працездатного віку. Переважання частки осіб старше працездатного віку над часткою осіб молодше працездатного віку говорить про поступове старіння населення селищної ради.

За інформацією з офіційного веб-сайту Департаменту охорони здоров'я Харківської обласної державної адміністрації (<https://kharkivoda.gov.ua/oblasna-derzhavna-administratsiya/struktura-administratsiyi/strukturni-pidrozdili/141/103252>) щодо основних показників здоров'я населення Харківської області – можна зробити висновки, що демографічні процеси в Дергачівському районі відповідають загальній

тенденції природного руху населення області. Беручи до уваги вікову структуру населення, варто відзначити, що найвища частка припадає на групу осіб працездатного віку, що свідчить про позитивну тенденцію соціально-демографічного та економічного розвитку населених пунктів. Меншу, проте значну частку займає категорія осіб старше працездатного віку. Переважання частки осіб старше працездатного віку над часткою осіб молодше працездатного віку говорить про поступове старіння населення.

Згідно наведеної структури смертності населення області по класам хвороб за 2019 рік – 69,09 % хвороби системи кровообігу; 14,04 % новоутворення; 5,26 % нещасні випадки та травми; 4,00 % хвороби органів травлення; 1,96 % хвороби органів дихання; 0,85 % інфекційні та паразитарні хвороби; 0,47 хвороби сечостатевої системи; 0,28 % хвороби нервової системи; 4,033 усі інші причини.

Хвороби системи кровообігу займають перше місце в структурі смертності населення та перше місце серед причин інвалідності населення і є однією з найважливіших причин надсмертності чоловіків працездатного віку. Серед причин інвалідності населення ведучі місця займають ішемічна та гіпертонічна хвороби, судинні ураження мозку. З віком відмічається підвищення рівня захворюваності на хвороби системи кровообігу. У жінок показники захворюваності (крім інфаркту міокарда) вищі ніж у чоловіків. В розвитку хвороб системи кровообігу найбільше значення має дві основні групи: соціально-культурні фактори та внутрішні фактори ризику. До першої групи факторів ризику відносяться: вживання висококалорійної їжі, яка багата вуглеводами, жирами та холестерином; тютюнопаління; малорухливий спосіб життя; постійний нервовий стрес. До другої групи факторів ризику відносяться артеріальна гіпертензія; гіперхолестеренемія; порушена толерантність до вуглеводів; ожиріння; спадковість. Ступінь впливу кожного із названих факторів та їх комбінація різна. Витрати на лікування, реабілітацію та соціальне забезпечення хворих на хвороби системи кровообігу стають фінансовим тягарем для суспільства.

Серед ймовірних причин захворюваності населення можна назвати високий рівень розвитку промисловості та урбанізації, який створює прискорений, стресовий ритм життя, який негативно впливає на організм людини, підсилює прояви девіантної поведінки, що і являється провокуючим фактором; старіння нації; не дотримання здорового способу життя. Станом на теперішній час загальноновизнано, що епідемія хронічних неінфекційних захворювань, у тому числі і хвороб системи кровообігу, значною мірою пов'язана зі способом життя і виникненням внаслідок цього фізіологічних факторів ризику.

За останні 10 років у нашій країні відзначають неупинну тенденцію до підвищення рівня захворюваності на злоякісні новоутворення із щорічним збільшенням приблизно на 3 %. Злоякісні новоутворення спричиняють більше 15 % усіх смертей і поступаються за цим показником лише серцево-судинним захворюванням. Ризик розвитку онкологічних захворювань становить 27,7 % у чоловіків та 18,5 % у жінок. Щорічна летальність внаслідок онкологічних захворювань, у 2–10 разів перевищує аналогічний показник у розвинених країнах світу. В Україні хворі онкологічного профілю становлять 25 % інвалідів. Результати світових епідеміологічних досліджень злоякісних новоутворень свідчать про швидкі темпи підвищення захворюваності на рак та поширеності злоякісних новоутворень із різким зростанням смертності у віці старше 60 років.

Смертність від хвороб органів травлення посідає четверте місце у структурі смертності населення (після хвороб системи кровообігу, новоутворень і нещасних випадків). У структурі смертності від хвороб органів травлення переважають цироз печінки, панкреатит, ускладнений перебіг виразки шлунка і дванадцятипалої кишки. При вирішенні проблем щодо хвороб органів травлення необхідно орієнтуватися на характер відтворення і втрати здоров'я населення, як важливі критерії економічного і соціального благополуччя суспільства.

Особливість смертності населення від хвороб органів травлення протягом другої декади XXI ст. полягає в тому, що це єдина причина, від якої смертність має виразну тенденцію до зростання.

Факторами ризику виникнення цих захворювань є низька якість харчування, його незбалансованість, незадовільна організація харчування вдома і на роботі, психоемоційне перенапруження, самолікування, пізні звернення за кваліфікованою медичною допомогою. Симптоми шлунково-кишкового тракту дуже поширені і мають значні економічні та соціальні наслідки.

Спостерігається нівелювання статевих відмінностей в частоті жовчнокам'яної хвороби, виразкової хвороби шлунку та дванадцятипалої кишки; відбувається розширення вікових меж формування патології органів травлення; простежується чітка тенденція до збільшення захворюваності на патологію верхніх відділів шлунково-кишкового тракту.

Інфекційні хвороби залишаються однією з основних причин інвалідності та смертності населення в Харківській області. Підвищення рівня інфекційної захворюваності пов'язане з негативними соціально-економічними змінами в країні, військовими конфліктами, внутрішньою та зовнішньою міграцією, екологічними катаклізмами, появою нових нозологічних форм хвороб.

Зважаючи на те, що інфекційні захворювання найчастіше вражають соціально незахищені верстви населення, стає зрозуміло, чим викликана особлива увага до цих хвороб і в сучасному українському суспільстві.

Слід зазначити, що охорона здоров'я населення – це соціальна проблема, яка величезною мірою залежить від: умов праці, житлово-комунального забезпечення, культури, харчування та доступності і якості медичної допомоги.

З метою забезпечення населення доступною, своєчасною, якісною та ефективною первинною медико-санітарною допомогою та забезпечення керованості та безперервності медичної допомоги на території Дергачівської

міської ради Дергачівського району Харківської області діє Комунальне некомерційне підприємство «Центр первинної медико-санітарної допомоги Дергачівської районної ради» у структуру закладу входить Амбулаторія загальної практики сімейної медицини в м. Дергачі (вул. 1 Травня, 25).

Існуючим ймовірним джерелом санітарно-епідеміологічне навантаження на здоров'я населення може бути автодороги загального користування місцевого значення.

З метою зменшення санітарно-епідеміологічного навантаження від автодоріг на здоров'я населення необхідно впроваджувати заходи з охорони атмосферного повітря від забруднення та захисту від шуму шляхом створення шумозахисних смуг зелених насаджень, а саме озеленення всієї вільної від забудови території, що розглядається детальним планом, а також озеленення вулиць з використанням дерев, стійких до забруднення атмосферного повітря і ґрунту.

Речовини, що можуть потрапляти в атмосферне повітря під час експлуатації виробничих майданчиків сільськогосподарського підприємства та автомобільного транспорту: азоту діоксид, сажа, ангідрид сірчистий, вуглецю оксид, вуглеводні насичені, пил металевий, оксид заліза, оксид марганцю, метан та інші.

*Азоту діоксид* – це бурий газ з задушливим запахом. Відчуття запаху та невеликого подразнення в роті виникає при концентрації 0,008 мг/л, а іноді – при 0,0002 мг/л, максимальна невідчутна концентрація – 0,00014 мг/л. Патологічні зміни при отруєнні людини, особливо в органах дихання – повнокров'я та набряки слизових оболонок дихальних шляхів, набряки легенів, мозаїчно розташовані ділянки емфіземи, ателектазу, розрив альвеол. У людей, працюючих при концентрації діоксиду азоту 0,0008-0,005 мг/л біля 3-5 років, виявлені запальні зміни слизової оболонки ясен, хронічні бронхіти, емфізема легенів, пневмосклероз, ускладнений приступами астми, тенденція до брадикардії і гіпотонії, збільшення вмісту гемоглобіну та еритроцитів,

прискорення звертання крові та інше.

*Оксид вуглецю* – отруйний газ без кольору, смаку, з дуже слабким запахом, злегка нагадує запах часнику. Отруйний вплив відомий під назвою «угари», пояснюється тим, що оксид вуглецю легко з'єднується з гемоглобіном крові та робить його нездатним переносити кисень від легенів до тканин. При вдиханні свіжого повітря утворене з'єднання (карбоксигемоглобін) поступово руйнується, і гемоглобін відновлює здатність поглинати кисень. В повітрі робочої зони ПДК оксиду вуглецю складає 20 мг/м<sup>3</sup>. Концентрацію у 300 мг/м<sup>3</sup> людина переносить без помітної дії протягом 2-4 годин, концентрація у 600 мг/м<sup>3</sup> викликає легке отруєння, у 980 мг/м<sup>3</sup> – важке отруєння настає через 10-30 хвилин, у 3600 мг/м<sup>3</sup> – смерть настає через 1-5 хвилин.

*Сірки діоксид* - безбарвний негорючий газ з гострим запахом, в 2,2 рази важчий за повітря, легко розчинний у воді. Отруєння в виробничих умовах відбувається через дихальні шляхи. Вже дуже малі концентрації діють дратівливо на слизові оболонки, короткочасне вдихання більш високих концентрацій веде до отруєння. Сірчистий ангідрид (SO<sub>2</sub>), незважаючи на великі масштаби його викидів в атмосферу. Під впливом короткохвильової сонячної радіації він швидко перетворюється в сірчаний ангідрид (SO<sub>3</sub>), який при контакті з водяною парою Вуглеводні граничні. Володіють вираженим запахом. При термодеструкції утворюються оксиди вуглецю. Кумулятивність слабка. Клінічна картина гострого отруєння: збудження, що змінюються загальмованістю, слабкість, запаморочення, головний біль, біль в області серця, почастищення пульсу, серцебиття, першіння в горлі, кашель, порушення дихання, нудота, блювота, біль у животі. Найбільш трупні органи і системи: центральна нервова, дихальна та серцево-судинна системи, печінка, нирки, органи кровотворення, шлунково-кишковий тракт.

*Сажа* – високодисперсний порошок. Раніше вважалося, що сажа нешкідлива, проте приводяться дані, що вона може викликати справжній пневмоконіоз, антракоз. Симптоми антракоза: стомлюваність, кашель, болі в



грудях, в подальшому задишка. Пневмоконіоз супроводжується хронічним бронхітом, в результаті якого розвивається емфізема, стійкі розширення бронхів і зміни з боку серця, що нагадують такі при силікозі.

*Заліза оксид* – буро-червоний порошок. У воді не розчиняється. Солі заліза зазвичай не викликають виробничих отруень, хоча двовалентні (закисні) з'єднання володіють деякою загальною токсичною дією. Тривалентні (окисні) з'єднання менш отруйні, але діють припікаючи на травний канал і викликають блювоту.  $Fe_2O_3$  у формі пилу або диму при тривалій дії може відкладатися в легенях, викликаючи розвиток особливого захворювання – сидерозу. Сидероз характеризується малою кількістю скарг, задовільним загальним станом, тривалим збереженням працездатності і рідким поєднанням з туберкульозом. Можливі бронхіт, початкова емфізема, сухий плеврит. Інколи унаслідок попадання найдрібніших часток заліза на шкіру і їх окислення з'являються на шкірі тилу кисті або на обличчі невеликі жовті плями. При припиненні роботи із залізом вони поступово зникають.

*Марганець і його сполуки.* Марганець срібlisto-білий метал, на повітрі покривається плівкою окислу. Оксиди марганцю – кристалічні речовини, розчиняються в кислотах. Загальний характер дії. Сильні отрути, що діють на центральну нервову систему, викликаючи в ній важкі органічні зміни. У важких випадках – картина паркінсонізму. Ймовірно, велике значення для виникнення отруєння має індивідуальна чутливість. Як правило, отруєння розвивається в результаті хронічної дії. Хронічне отруєння за течією і тягарі отруєння розділяють на три стадії. Перша, початкова зазвичай характеризується функціональними поразками центральної нервової системи; інколи зміни з боку шлунку, симптоми поліневриту. Скарги на головний біль, запаморочення, стомлюваність, сонливість, відсутність апетиту, печію, болі в кінцівках, парестезії і судоми в них, інколи на болі в області серця, статеvu слабкість. У другій стадії, при подальшому прогресі захворювання, інколи без попередніх симптомів, виявляються ознаки початкової токсичної енцефалопатії. Можуть зберігатися всі вказані вище явища, але посилюється

гіпоманія і м'язовий тонус (або він ослабляється); з'являється тремор пальців; зміни в психічній сфері. Третя стадія найбільш важка – «марганцевий паркінсонізм». Для цієї стадії характерні маско подібність особи, млявість, байдужість, монотонність і утруднена мова і так далі. Різко змінюється тонус м'язів з гіпертонією або гіпотонією. Сухожилльні рефлекси зазвичай підвищені.

*Тверді частинки (пил)* – надають загальнотоксичну, дратівливу, канцерогенну дію, викликають хронічний катар верхніх дихальних шляхів, хронічний бронхіт, пневмонію, емфізему легенів, кашель, збільшують схильність до захворювання на туберкульоз легень.

*Сірчистий ангідрид* (в перерахунку на діоксид сірки –  $\text{SO}_2$ ) – безбарвний газ з різким запахом, пригнічуючий, діючий на рослинність шляхом порушення функції фотосинтезу (при збереженні протягом 2-3 років в повітрі лісового масиву концентрації  $\text{SO}_2$  на рівні 0,23-0,32 мг/м<sup>3</sup> починається усихання хвої, а при 0,5-1 мг/м<sup>3</sup> – листя). При туманах і підвищеній вологості повітря утворює сірчисту кислоту ( $\text{H}_2\text{SO}_3$ ), подразнююча дія якої сильніша, ніж у вихідної речовини.

Сприймається органолептично від 0,003 мг/л. Наростання концентрації викликає відчуття колючості в носі, чхання і кашель. При концентрації 20-30 мг/м<sup>3</sup> подразнюється слизова оболонка роту і очей; в роті виникає неприємний присмак.

Сірчистий ангідрид поглинається із вдихуваного повітря вологою поверхнею слизових оболонок з супутнім утворенням сірчистої ( $\text{H}_2\text{SO}_3$ ) і сірчаної ( $\text{H}_2\text{SO}_4$ ) кислот. Загальний характер впливу – подразнення дихальних шляхів до спазму бронхів (при впливі у вигляді аерозолю, утворюваного при туманах і підвищеній вологості повітря, подразнюючий ефект підсилюється); порушення вуглеводневого і білкового обміну; пригнічення окислювальних процесів у головному мозку, печінці, селезінці, м'язах, подразнення кровоносних органів. Проте, гострі отруєння з летальними випадками зустрічаються рідко.

Отруєння супроводжуються блювотою, утрудненням мови і ковтання. При хронічному отруєнні погіршується нюх і смакове сприйняття; руйнуються зуби; виникають хронічні захворювання дихальних шляхів, які супроводжуються астмоподібними нападами, кон'юнктивітами і (іноді) шлунково-кишковими розладами. У крові спостерігаються зміни числа еритроцитів і нейтрофілів; вмісту гемоглобіну.

*Пил* – маса дрібних часточок мінеральних матеріалів.

Будь-який пил впливає на організм людини негативно. Цей вплив може бути механічним (пошкодження тканин гострими краями мінеральних або металевих часточок), хімічним (отруєння), бактеріологічним (зараження при знаходженні на часточках хвороботворних бактерій) і комбінованим (різноманітні поєднання вищеперелічених впливів). Характер і ступінь вказаних впливів залежить від дисперсності (розміру часточок) пилу, його хімічного складу, біологічного вмісту і електричної зарядженості.

*Метан* ( $CH_4$ ; «болотний» або «рудничний» газ). Безбарвний задушливий газ без смаку і запаху; горить безбарвним полум'ям; у співвідношенні з повітрям 1:9 – вибухонебезпечний. Небезпека задушення зменшується тим, що метан легше повітря (людина, що втратила свідомість, падаючи, попадає в шар повітря з меншою концентрацією метану).

Невідкладна допомога при задусі: винести потерпілого з загазованого приміщення на свіже повітря, звільнивши від частин одягу, що заважають дихати; покласти з припіднятими ногами; зігріти тіло (обкласти грілками); оберігати від застуди; викликати лікаря. При відсутності дихання негайно (до прибуття лікаря) після звільнення порожнини рота й дихальних шляхів від слизу й блювотних мас почати штучне дихання по методу «з рота в рот» з наступним використанням апаратів штучного дихання (не припиняючи його до появи спонтанного подиху).

До чинників, що впливають на стан здоров'я населення, які стосуються ДДП, можна віднести: забезпечення сприятливих санітарно-гігієнічних умов території та упорядкування функціональних зон. Забезпечення санітарно-

гігієнічних умов проектної території реалізується шляхом облаштування мережами водопостачання та водовідведення побутових і поверхневих (дощових) стічних вод, санітарного очищення території. Забезпечення санітарно-гігієнічної сумісності соціальної та інженерної інфраструктури із сельбишною зоною, з подальшим формуванням диференційованої транспортної інфраструктури. Реалізація цих завдань передбачає визначення комплексу інженерних заходів з досягнення перспективного розвитку господарського двору.

Якщо ДДП «Детальний план території для визначення планувальної організації господарського двору фермерського господарства «Світанок» за межами населених пунктів на території Дергачівської міської ради Дергачівського району Харківської області» не буде впроваджений, неповний рівень забезпечення території системами інженерної інфраструктури може призвести до негативних відхилень у стані здоров'я населення.

Фізичні фактори впливу (шумове, вібраційне, світлове, теплове та радіаційне навантаження, випроміненням)

Джерелами зовнішнього техногенного шумового та вібраційного навантаження на території, що аналізується детальним планом, є автомобільний транспорт.

Джерела шуму та вібрації на об'єктах за своїм рівнем звукового навантаження не повинні перевищувати нормативних рівнів звукового тиску у відповідності санітарним нормам допустимого шуму на території житлової забудови, відповідно до вимог статті 24 Закону України «Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення».

Для зменшення акустичного навантаження на здоров'я населення за можливості необхідно застосовувати транспортні засоби із мінімальним рівнем шуму, поліпшення якості дорожнього покриття, створення придорожніх захисних зелених насаджень та дотримання правил землекористування в межах захисних смуг доріг.

Можливі джерела світлового навантаження, ультразвукового та іонізуючого випромінювання на території, що розглядається детальним планом, відсутні.

Аналіз радіаційного забруднення повітря здійснювався на основі даних спостережень, наданих Харківським регіональним центром з гідрометеорології. За даними, наведеними в доповіді Департаменту захисту довкілля та природокористування Харківської обласної державної адміністрації, про стан навколишнього природного середовища в Харківській області, випадки перевищення потужності експозиційної дози гамма-випромінювання не спостерігається. Середньомісячний рівень радіації складав 10-11 мкР/год.

На проєктній території відсутні підприємства, установи та організації, які використовують радіоактивні речовини.

Територія Дергачівської міської ради не відноситься до територій, забруднених у результаті аварії на ЧАЕС (Відповідно Постанови Кабінету Міністрів України від 23.07.1991 № 106 та від 29.01.1994 № 600).

Таким чином, природна радіоактивність середовища не перевищує допустимих значень, техногенні джерела радіаційного забруднення відсутні. Стан радіаційної безпеки задовільний.

Електромагнітне забруднення. Можливими джерелами електромагнітного випромінювання на території, що розглядається ДДП – є ЛЕМ.

Вздовж території, що проєктується, пролягає лінія електромереж ЛЕМ – 0,4 кВ. Планувальні обмеження від повітряних ЛЕМ дотримані.

Нешкідливі для людей рівні інтенсивності електромагнітних випромінювань встановлені «Державними санітарними нормами і правилами захисту населення від впливу електромагнітних випромінювань», затвердженими наказом Міністерства охорони здоров'я України від 01.08.1996 № 239. В електричній мережі напругою більше 1000 В можуть

утворювались електромагнітні поля частотою 50 Гц, які чинять теплову і іншу дію, що виявляється в різного роду порушеннях життєдіяльності організму людини.

Електромагнітне навантаження на території, що аналізується ДДП, не перевищує допустимих значень, стан електромагнітної безпеки задовільний.

При неприйнятті рішень детального плану фізичні фактори впливу на території, що аналізується ДДП, залишаться без змін. Зношеність електричних мереж може провокувати аварії, окрім того, розірвання, падіння електричних кабелів можуть становити небезпеку для населення в плані раптового ураження струмом. Без поліпшення якості дорожнього покриття, без створення придорожніх захисних зелених насаджень навантаження від фізичних факторів впливу залишаться на сталому рівні. Саме тому запропоновані рішення ДДП необхідно обов'язково вживати.

Загальний стан навколишнього середовища на території, що аналізується детальним планом, можна вважати задовільним.

Прогнозні зміни поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, якщо ДДП «Детальний план території для визначення планувальної організації господарського двору фермерського господарства «Світанок» за межами населених пунктів на території Дергачівської міської ради Дергачівського району Харківської області» не буде затверджено:

1. У майбутньому, реалізація заходів щодо покращення стану атмосферного повітря, збільшення зелених насаджень спеціального користування, без озеленення по всій вільній від забудови проєктній території, без озеленення санітарно-захисної зони з урахуванням екологічних вимог та інше – якщо рішення «Детального плану території для визначення планувальної організації господарського двору фермерського господарства «Світанок» за межами населених пунктів на території Дергачівської міської ради Дергачівського району Харківської області» не будуть реалізовані, може призвести до погіршення якості атмосферного повітря, що може знизити

рівень комфортного проживання населення.

2. Нехтування рішеннями, що передбачені ДДП «Детальним планом території для визначення планувальної організації господарського двору фермерського господарства «Світанок» за межами населених пунктів на території Дергачівської міської ради Дергачівського району Харківської області», а саме: без організації водопостачання та водовідведення стічних вод; без облаштування локальних очисних споруд біологічної очистки побутових стічних вод; без збирання та відведення поверхневих (дощових) стічних вод з території, що аналізується детальним планом, без облаштування брудовідстійників та нафто- масло- уловлювачів, без організації збору та вивезення твердих побутових відходів, без утримання на належному рівні санітарного стану території – може призвести до погіршення якості земельних ресурсів та ґрунтів, а також до можливої активізації небезпечних геологічних процесів.

3. Реалізація рішень ДДП «Детального плану території для визначення планувальної організації господарського двору фермерського господарства «Світанок» за межами населених пунктів на території Дергачівської міської ради Дергачівського району Харківської області», організації водопостачання та водовідведення стічних вод, облаштування локальних очисних споруд біологічної очистки побутових стічних вод, збирання та відведення поверхневих (дощових) стічних вод з території, що проектується, облаштування брудовідстійників та нафто- масло- уловлювачів, організації збору та вивезення твердих побутових відходів, утримання на належному рівні санітарного стану території – знизить ризики можливого погіршення екологічної обстановки на території, що аналізується ДДП, можливого забруднення поверхневого водного об'єкту, що може вплинути і на здоров'я місцевого населення.

4. Якщо рішення ДДП стосовно створення шумозахисних смуг зелених насаджень, а саме озеленення всій вільній від забудови території, що розглядається детальним планом, а також озеленення вулиць з використанням

дерев, стійких до забруднення атмосферного повітря і ґрунту, підвищення загального рівня озеленення території – не будуть реалізовані, то у майбутньому це може негативно вплинути на стан навколишнього середовища, збільшити санітарно-епідеміологічне навантаження на здоров'я населення та негативно вплинути на комфортність проживання його проживання.

5. У разі, якщо «Детальний план території для визначення планувальної організації господарського двору фермерського господарства «Світанок» за межами населених пунктів на території Дергачівської міської ради Дергачівського району Харківської області» не буде затверджено, недосконалий рівень організації планової очистки по збору та своєчасному видаленню відходів, незадовільний рівень вивезення та роздільного збору твердих побутових відходів, в майбутньому можливе стати причиною забруднення і засмічення ґрунтів та створити ризики негативного впливу на довкілля та здоров'я населення.



### **3. Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)**

Детальний план території є містобудівною документацією місцевого рівня, яка уточнює положення містобудівного об'єкту в структурі району та визначає планувальну організацію і розвиток відповідної території.

Необхідність розробки Детального плану території для визначення можливості розміщення двох складів для зберігання овочів та фруктів, складу для сортування та зберігання зерна, навісу, побутового приміщення та зерноочищувального комплексу «ЗАВ-50», електрощитової на території господарського двору фермерського господарства «Світанок» за межами населених пунктів Дергачівської міської ради Дергачівського району Харківської області викликана у зв'язку з необхідністю вирішення ряду питань:

- визначення функціонального призначення та параметрів забудови окремих земельних ділянок за межами населеного пункту з метою розміщення об'єктів будівництва;
- визначення усіх планувальних обмежень існуючого використання території;
- уточнення планувальної структури і функціонального призначення території;
- обґрунтування потреб, доцільності і обсягів використання території;
- забезпечення території інженерно-транспортними мережами;
- забезпечення екологічної безпеки.

При розробленні детального плану території враховуються:

- існуюча містобудівна ситуація;
- природно-ландшафтна характеристика району.

Детальний план території для визначення планувальної організації господарського двору фермерського господарства «Світанок» за межами

населених пунктів на території Дергачівської міської ради Дергачівського району Харківської області визначає територіальні (просторові) умови для реалізації видів діяльності або об'єктів, в частині дотримання планувальних обмежень (санітарно-захисних зон, охоронних зон), а також в частині дотримання режимів господарської діяльності в їх межах.

Територія, що розглядається ДДП загальною площею 1,4 га, під двох складів для зберігання овочів та фруктів, складу для сортування та зберігання зерна, навісу, побутового приміщення та зерноочищувального комплексу «ЗАВ-50», електрощитової на території господарського двору фермерського господарства «Світанок», складається з однієї ділянки яка знаходиться у державній власності, а саме, для ведення фермерського господарства.

Розміщення об'єктів планується на землях сільськогосподарського призначення, які не підлягають зміні цільового призначення.

За даними державного земельного кадастру територія детального плану та прилеглі землі знаходяться в приватній та державній власності.

На території проектування та в межах аналізу, знаходяться:

1. *Сільськогосподарську зону*, що формується на території господарчого двору сільськогосподарського підприємства. Територія знаходиться в межах ДПТ і підлягає розгляду та проектуванню:

- складу для зберігання зерна, холодильної камери для зберігання овочів та фруктів, зерноочищувального комплексу «ЗАВ-50», навісу, побутового приміщення та електрощитової;

2. *Зону транспортної інфраструктури*, яка являє собою сформовану мережу доріг, що забезпечують зовнішні та внутрішні зв'язки сільськогосподарського підприємства з населеними пунктами міської ради та району;

3. *Зону інженерної інфраструктури*, яка представлена: головними та розподільчими об'єктами інженерних мереж, ЛЕМ – 0,4 кВ.

Територія детального плану, площею 1,4 га, обмежена: з заходу, півночі

та півдня – землі сільськогосподарського призначення, фермерського господарства «Світанок»; з південно-східної – на відстані 12-20 м прилягає до кварталу присадибної забудови села Болібоки Дергачіської міської ради.

На ділянці, що розглядається, розташовані два склади для зберігання сільськогосподарського інвентарю, навіс, вагова, резервуари для зберігання дизельного палива. Під'їзд до земельної ділянки, існуючий, з внутрішньо-квартального проїзду загального користування ущільненого щебнем.

В проекті ДДП розглянуті запропоновані заходи планувального характеру, що сприяють поліпшенню стану навколишнього середовища та організації санітарно-захисної зони згідно «Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів».

Згідно вимог ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування і забудова територій», ДСП 173-96 «Державні санітарні правила планування і забудова населених пунктів» (Додаток 5) підприємства по переробці та зберігання сільськогосподарської продукції, класифікується як об'єкт з розміром санітарно-захисною зоною – 100 м до житлових будинків, у тому числі торці будинків без вікон, громадських будівель.

Слід зазначити, що в санітарно-захисній зоні об'єкту проектування розташований житловий будинок, для якої ДСП 173-96 «Санітарні правила планування і забудова населених пунктів» встановлюється обмеження від забору підприємства до житлової та садибної забудови – 100 м. тому для подальшого функціонування фермерського господарства «Світанок» необхідно скоротити санітарно-захисну зону.

Джерела забруднення атмосферного повітря на території, що аналізується ДДП:

- автомобільний транспорт;
- зерноочищувальний комплекс «ЗАВ-50»;
- теплогенератори на твердому та газовому паливі (топкові) в присадибній житловій забудові.

З метою зниження забруднення атмосферного повітря на території, що аналізується детальним планом, передбачене озеленення по всій вільній від забудови території.

По території, що аналізується ДДП, проходить мережа електропостачання – ЛЕМ – 0,4 кВ. Територія детального плану зручно пов'язана з автодорогою Харків – Дергачі – Золочів.

Водопостачання на виробничо-побутові і пожежні потреби передбачено від проектної артезіанської свердловини, що буде розташована на території фермерського господарства «Світанок». Вода питна – привозна, бутильована.

Зовнішнє пожежогашіння здійснюється від пожежного гідранта, що розташований на кільцевій схемі проектного водопроводу. Допоміжне пожежогашіння передбачене від існуючої водойми, що розташована на відстані 70 м від території господарчого двору.

ДДП передбачена існуюча об'єднана централізована система водопостачання на господарчо-побутові та пожежні потреби з пластикових труб діаметром 100 мм.

Розрахункові витрати водоспоживання на господарсько-побутові потреби – 0,5 м<sup>3</sup>/доб.

Водовідведення з побутових приміщень передбачено на локальні каналізаційні очисні споруди біологічної очистки стічних вод. Доочищення стічних вод передбачене в фільтраційно-збагачувальній споруді (колодязі). Очищені стоки акумулюються в накопичувальну ємкість з послідуочим вивозом відповідно договору зі спеціалізованим підприємством.

За результатами інженерно-будівельної оцінки території відповідно до ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій», територія, що проектується, не потребує спеціальних інженерних заходів при будівництві (I категорія земель за ступеню придатності під забудову).

Існуючий рельєф місцевості, що розглядається, має незначний ухил в південному напрямку в бік ставка. Організація рельєфу ділянки, що

проектується, вирішена сумісно з прилеглою територією.

Збирання та відведення поверхневих вод з території, що проектується, передбачено влаштуванням проїзних частин доріг з нормативними ухилами в плані і профілі. Дощові стічні води проходять попередню очистку в брудовідстійниках та нафто-масло-уловлювачах з послідуочим вивозом відповідно договору зі спеціалізованим підприємством.

Слід зазначити, що вимогами статті 70 Водного кодексу України – скидати стічні води, використовуючи рельєф місцевості (балки, пониження, кар'єри тощо), забороняється.

Враховуючи вищевикладене, Звітом про СЕО надаються рекомендації щодо недопущення скидання стічних вод, використовуючи рельєф місцевості, а також обов'язкового відведення та очищення поверхневого стоку з території, що проектується ДДП, у відповідності до вимог діючого природоохоронного законодавства та встановлення очисних споруд зливної каналізації.

Електропостачання об'єкту будівництва заплановано від джерел об'єднаної енергосистеми. Опалення будівель сільськогосподарського підприємства передбачено електричне. Гаряча вода передбачена від електричного водонагрівача. Газопостачання об'єкту проектування не передбачено.

Для підтримки задовільного санітарного стану проєктної території утворюється система очистки від твердих побутових відходів шляхом їх вивозу відповідно договорів з комунальними службами міста. Збір твердих побутових відходів передбачений роздільний з облаштуванням майданчика обладнаного для розміщення контейнерів для тимчасового зберігання ТПВ. Організація збору і вивезення ТПВ здійснити в відповідності до вимог Закону України «Про відходи».

З метою реалізації вимог Закону України «Про відходи» заплановано визначення технологічних схем роздільного збирання побутових відходів з

урахуванням річної норми надання послуг з вивезення побутових відходів, складових, що входять до побутових відходів, потреби у вторинних енергетичних та матеріальних ресурсах, органічних добривах, економічних факторів та інших вимог.

Стратегічна екологічна оцінка Детального плану території для визначення планувальної організації господарського двору фермерського господарства «Світанок» за межами населених пунктів на території Дергаївської міської ради Дергачівського району Харківської області проводиться з метою забезпечення охорони довкілля, безпеки життєдіяльності населення та охорони його здоров'я.

Відповідно до частини першої статті 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля», здійснення оцінки впливу на довкілля є обов'язковим у процесі прийняття рішень про провадження планованої діяльності, визначеної пунктом 13 частини третьої статті третьої. Така планована діяльність підлягає оцінці впливу на довкілля до прийняття рішення про провадження планованої діяльності.

В межах території, що аналізується детальним планом об'єкти природно-заповідного фонду відсутні.

Таблиця 3.1 SWOT-аналіз екологічної ситуації на території, що аналізується ДДП

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Розвинута система зовнішнього транспорту, сполучення зв'язку;</li> <li>2. Розвинута інженерна інфраструктура;</li> <li>3. Територія, що розглядається ДДП, є складовою «коридорів» урбанізації міста Харкова.</li> <li>4. Сформована ділянка в межах ДПТ є частиною фермерського господарства.</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Низький рівень розвитку дорожньо-транспортного сервісу;</li> <li>2. Слаборозвинена система побутового обслуговування;</li> <li>3. Відсутність централізованої системи водопостачання та водовідведення.</li> </ol>
Можливості	Загрози
<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Розміщення об'єкту проектування в зоні впливу обласного центру на базі якої отримує подальше формування Харківська приміська зона;</li> <li>2. Підвищення рівня зайнятості населення ;</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Зростання рівня забрудненості атмосферного повітря в наслідок створення нових стаціонарних джерел;</li> <li>2. Зростання рівня шумового навантаження внаслідок збільшення джерел шуму;</li> </ol>

<p>3. Підвищення рівня зовнішньої і внутрішньої транспортної та інженерної інфраструктури;</p> <p>4. Функціональне впорядкування та зонування території;</p> <p>5. Необхідність нарощувати кількість об'єктів фермерського господарства.</p>	<p>3. Погіршення стану земельних та водних ресурсів внаслідок недостатнього організації відведення поверхневих дощових і талих вод з території, що проектується та знешкодження відходів.</p>
--	---

Серед основних ймовірних екологічних наслідків, пов'язаних з реалізацією ДДП «Детального плану території для визначення планувальної організації господарського двору фермерського господарства «Світанок» за межами населених пунктів на території Дергачівської міської ради Дергачівського району Харківської області», наступні:

а) для довкілля:

- Атмосферне повітря – можливе забруднення від стаціонарних джерел (зерноочищувального комплексу «ЗАВ-50») та пересувних джерел (автомобільний транспорт). ДДП передбачається впровадження заходів щодо покращення стану атмосферного повітря, збільшення зелених насаджень спеціального користування, озеленення по всій вільній від забудови проектною територією, озеленення санітарно-захисної зони від підприємства з урахуванням екологічних вимог та інше, що дозволить знизити ризик забруднення атмосферного повітря;

- Ґрунти – можливе забруднення та порушення ґрунтів у зв'язку з відсутністю мереж централізованого водовідведення побутових та поверхневих стічних вод. ДДП передбачається організація водовідведення стічних вод, облаштування локальних очисних споруд біологічної очистки побутових стічних вод, збирання та відведення поверхневих (дощових) стічних вод з території, що аналізується детальним планом, облаштування брудовідстійників та нафто- масло- уловлювачів, організація збору та вивезення твердих побутових відходів, утримання на належному рівні санітарного стану території, висаджування зелених насаджень спеціального призначення, що дозволить знизити ризик забруднення ґрунтів та ґрунтових вод;

- Поводження з відходами – можливе забруднення і засмічення ґрунтів, забруднення ґрунтових вод та інше, в зв'язку з недосконалим рівнем організації планової очистки по збору та своєчасного видаленню відходів, з незадовільним рівнем вивезення та роздільного збору твердих побутових відходів. ДДП передбачається впровадження заходів щодо охорони навколишнього природного середовища, організація планового очищення території, впровадження роздільного збирання твердих побутових відходів, відведення спеціально обладнаних місць та встановлення контейнерів на асфальтових або бетонних майданчиках, систематичний вивіз відходів з контейнерів, дозволить знизити ризик забруднення, засмічення ґрунтів та забруднення ґрунтових вод;
- Водні ресурси – можливе забруднення поверхневих та підземних водних об'єктів у зв'язку з відсутністю достатньо розвинутої мережі централізованого водопостачання, відсутністю мережі централізованого водовідведення побутових стічних вод, відсутністю мережі водовідведення дощових стічних вод. ДДП передбачається організація водопостачання (проектна артезіанська свердловина) водовідведення стічних вод, облаштування локальних очисних споруд біологічної очистки побутових стічних вод, збирання та відведення поверхневих (дощових) стічних вод з території, що проектується, облаштування брудовідстійників та нафто-маслоуловлювачів, організація збору та вивезення твердих побутових відходів, утримання на належному рівні санітарного стану території, що дозволить знизити ризик забруднення водних об'єктів;
- Здоров'я населення – можливе санітарно-епідеміологічне навантаження. Для поліпшення санітарно-епідеміологічного стану на проектній території, ДДП передбачається створення шумозахисних смуг зелених насаджень, а саме озеленення всій вільній від забудови території, що розглядається детальним планом, а також озеленення вулиць з використанням дерев, стійких до забруднення атмосферного повітря і ґрунту (в межах нормативної санітарно-захисної зони фермерського господарства



розташований садибна ділянка), підвищення загального рівня озеленення території, що дозволить зменшити санітарно-епідеміологічне навантаження на здоров'я населення та знизити ризик впливу на комфортність проживання його проживання.

б) для територій з природоохоронним статусом – в зв'язку з відсутністю на території, що аналізується детальним планом, об'єктів природно-заповідного фонду, проектні рішення ДДП не мають впливу на території з природоохоронним статусом. Натомість ДДП передбачається збільшення зелених насаджень загального користування;

в) транскордонні наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення – проектні рішення ДДП не мають впливу на транскордонні наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

На підставі оцінювання ймовірних наслідків для довкілля (атмосферне повітря, водні та земельні ресурси, ґрунти, кліматичні фактори та рівні шумового, теплового, вібраційного забруднення та здоров'я населення) сукупний вплив від виконання ДДП є несуттєвим та екологічно допустимим. Оцінювання проводиться у даному випадку у часовій перспективі (на 7 років) та у порівнянні з нульовою альтернативою (можливе не затвердження ДДП). Використовується якісна характеристика у зв'язку з відсутністю у відкритому доступі достатніх масивів даних. Виконання рішень детального плану не буде мати негативного впливу на рівень забруднення довкілля.

У порівнянні з нульовою альтернативою вплив на довкілля оцінюється як незначний, оскільки як зазначалося у розділі 2 «Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогнозні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами дослідження)» Звіту про СЕО – обумовлений впливом існуючих незмінних факторів.

Таблиця 3.2. Оцінка ймовірного впливу ДДП на довкілля відповідно до контрольного переліку

№ з/п	Чи може виконання ДДП спричинити:	Негативний вплив			Пом'якшення стану
		так	ймовірно	ні	
Атмосферне повітря					
1	Збільшення викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел?		•		+
2	Збільшення викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел?		•		+
3	Погіршення якості атмосферного повітря?			•	+
4	Появу джерел неприємних запахів?			•	
5	Зміни повітряних потоків, вологості, температури або ж будь-які локальні чи регіональні зміни клімату?			•	
Водні ресурси					
6	Збільшення обсягів скидів у поверхневі води?			•	+
7	Будь-які зміни якості поверхневих вод (зокрема таких показників, як температура, розчинений кисень, прозорість, але не обмежуючись ними)?			•	
8	Збільшення скидання шахтних і кар'єрних вод у водні об'єкти?			•	
9	Значне зменшення кількості вод, що використовуються для водопостачання населенню?			•	
10	Збільшення навантаження на каналізаційні системи та погіршення якості очистки стічних вод?			•	
11	Появу загроз для людей і матеріальних об'єктів, пов'язаних з водою (зокрема таких, як паводки або підтоплення)?			•	+

12	Зміни напрямів і швидкості течії поверхневих вод або зміни обсягів води будь-якого поверхневого водного об'єкту?			•	
13	Порушення гідрологічного та гідрохімічного режиму малих річок регіону?			•	
14	Зміни напрямку або швидкості потоків підземних вод?			•	
15	Зміни обсягів підземних вод (шляхом відбору чи скидів або ж шляхом порушення водоносних горизонтів)?		•		
16	Забруднення підземних водоносних горизонтів?			•	+
Поводження з відходами					
17	Збільшення кількості утворюваних твердих побутових відходів?		•		+
18	Збільшення кількості утворюваних чи накопичених промислових відходів IV класу небезпеки?			•	
19	Збільшення кількості відходів I -III класу небезпеки?			•	
20	Спорудження еколого - небезпечних об'єктів поводження з відходами?			•	
21	Утворення або накопичення радіоактивних відходів?			•	
Земельні ресурси					
22	Порушення, переміщення, ущільнення ґрунтового шару?	•			+
23	Будь-яке посилення вітрової або водної ерозії ґрунтів?			•	
24	Зміни в топографії або в характеристиках рельєфу?			•	
25	Появу таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози через нестабільність літогенної основи або зміни геологічної структури?			•	
26	Суттєві зміни в структурі земельного фонду, чинній або планованій практиці використання земель?			•	

27	Виникнення конфліктів між ухваленими завданнями ДДП та цілями місцевих громад?			•	
Біорізномоніття та рекреаційні зони					
28	Негативний вплив на об'єкти природно-заповідного фонду (зменшення площ, початок небезпечної діяльності у безпосередній близькості або на їх території тощо)?			•	+
29	Зміни у кількості видів рослин або тварин, їхній чисельності або територіальному представництві?			•	
30	Збільшення площ зернових культур або сільськогосподарських угідь в цілому?			•	+
31	Порушення або деградацію середовищ існування диких видів тварин?			•	
32	Будь-який вплив на кількість і якість наявних рекреаційних можливостей?			•	
33	Будь-який вплив на наявні об'єкти історико-культурної спадщини?			•	
34	Інші негативні впливи на естетичні показники об'єктів довкілля (перепони для публічного огляду мальовничих краєвидів, появу естетично неприйнятних місць, руйнування пам'ятників природи тощо)?			•	
Населення, інфраструктура					
35	Зміни в локалізації, розміщенні, щільності та зростанні кількості населення будь-якої території?			•	+
36	Вплив на нинішній стан забезпечення житлом або виникнення нових потреб у житлі?			•	
37	Суттєвий вплив на нинішню транспортну систему, зміни в структурі транспортних потоків?			•	

38	Необхідність будівництва нових об'єктів для забезпечення транспортних сполучень?			•	
39	Потреби в нових або суттєвий вплив на наявні комунальні послуги?			•	
40	Появу будь-яких реальних або потенційних загроз для здоров'я людей?			•	
Екологічне управління та моніторинг					
41	Послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної безпеки?			•	
42	Погіршення екологічного моніторингу?			•	
43	Усунення наявних механізмів впливу органів місцевого самоврядування на процеси техногенного навантаження?			•	
44	Стимулювання розвитку екологічно небезпечних галузей виробництва?			•	
Інше					
45	Підвищення рівня використання будь-якого виду природних ресурсів?		•		+
46	Суттєве вилучення будь-якого невідновного ресурсу?			•	
47	Збільшення споживання значних обсягів палива або енергії?			•	
48	Суттєве порушення якості природного середовища?			•	
49	Появу можливостей досягнення короткотермінових цілей, які ускладнюватимуть досягнення довготривалих цілей у майбутньому?			•	
50	Такі впливи на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності викличуть значний негативний екологічний ефект, що матиме значний негативний прямий або опосередкований вплив на добробут людей?			•	

Також оцінка впливу Детального плану території для визначення планувальної організації господарського двору фермерського господарства «Світанок» за межами населених пунктів на території Дергачівської міської ради Дергачівського району Харківської області буде здійснена на природні та соціальні компоненти навколишнього середовища, а саме:

#### Соціальне середовище

Покращення санітарно-епідеміологічного благополуччя та умов проживання населення (за рахунок реалізації прокладання 100 % мереж водовідведення, забезпечення належного санітарного очищення опираючись на роздільний збір ресурсоцінних компонентів відходів території, що аналізується ДДП), а також безумовно створення нових робочих місць, сприяння розвитку фермерського господарства, що насамперед, забезпечить, наповнення місцевого бюджету, розвиток інфраструктури та інше.

#### Безпека життєдіяльності населення

Сприятливі умови життєдіяльності людини – стан середовища життєдіяльності, при якому відсутній будь-який шкідливий вплив його факторів на здоров'я людини і є можливості для забезпечення нормальних і відновлення порушених функцій організму.

Проектними рішеннями детального плану пропонується забезпечити безпеку життєдіяльності населення шляхом:

- влаштування системи централізованого водопостачання на господарсько-побутові та протипожежні потреби;
- влаштування системи водовідведення побутових стічних вод з влаштуванням очисних споруд;
- організація водовідведення дощових і талих стічних вод із використанням очисних споруд;
- організація очистки території від твердих побутових відходів, планове вивезення їх на полігон твердих побутових відходів Дергачівського району;

- озеленення по всій вільній від забудови проектної території, озеленення санітарно-захисної зони з урахуванням екологічних вимог та інше.

#### Клімат

Негативні наслідки на мікроклімат відсутні. Зміни мікроклімату, що безпосередньо пов'язані з відсутністю активних масштабних впливів від реалізації рішень ДДП (значних виділень теплоти, вологи, тощо), не відбудеться. Негативні ендегенні та екзогенні процеси, явища природного та техногенного походження (тектонічні, сейсмічні, зсувні, селеві, зміни напруженого стану і властивостей масивів порід, деформації земної поверхні) не передбачаються.

#### Природоохоронні території

Об'єкти та території природно-заповідного фонду та екологічна мережа в межах проектної території відсутні, відповідно, антропогенного впливу не очікується.

Виникнення негативного впливу, який у майбутньому може спричинити погіршення стану навколишнього природного середовища, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я після реалізації рішень ДДП «Детального плану території для визначення планувальної організації господарського двору фермерського господарства «Світанок» за межами населених пунктів Дергачівської міської ради Дергачівського району Харківської області» не очікується та не прогнозується.

**4. Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)**

Під час проведення стратегічної екологічної оцінки проекту документу державного планування «Детального плану території для визначення планувальної організації господарського двору фермерського господарства «Світанок» за межами населених пунктів на території Дерчівської міської ради Дергачівського району Харківської області» визначені основні проблеми для навколишнього середовища та охорони здоров'я населення, надані характеристики даних впливів, проаналізовані їх територіальні аспекти.

В рамках даної роботи визначені ключові екологічні цілі та завдання в сфері охорони довкілля, їх відповідність цілям детального плану та визначені можливості їх врахування при розробленні проектних рішень ДДП. На основі аналізу екологічної ситуації та проектних рішень, прийнятих у проекті детального плану були визначені ключові актуальні питання, що потребують оцінки.

Таблиця 4.1. Ключові потенційні екологічні проблеми і ризики, які стосуються ДДП.

Основні ризики	Характеристика ризиків	Територіальна прив'язка	Заходи, що визначенні ДДП
Можливе забруднення ґрунтових вод, ґрунтів.  Можливе порушення санітарно-екологічних умов життя населення.	Відсутність мереж водовідведення побутових та (дощових) стічних вод.	Територія, що аналізується ДДП.	Відведення побутових та поверхневих (дощових) стічних вод на очисні споруди для їх очистки. Організація збору та вивезення твердих побутових відходів, утримання на належному рівні санітарного стану території.



			Інженерна підготовка території. Висаджування зелених насаджень спеціального призначення. Скорочення санітарно-захисної зони від господарського двору.
Можливе забруднення, засмічення ґрунтів та ґрунтових вод.	Незадовільна організація планової очистки по збору та своєчасному видаленню відходів. Незадовільний рівень вивезення та роздільного збору твердих побутових відходів.	Територія, що аналізується ДДП.	Відведення спеціально обладнаних місць та встановлення контейнерів на асфальтових або бетонних майданчиках. Систематичний вивіз відходів з контейнерів. Впровадження роздільного збирання ТПВ. Утримання на належному рівні санітарного стану території.
Можливе забруднення атмосферного повітря	Викиди забруднюючих речовин стаціонарними та пересувними джерелами. Низький рівень використання відновлюваних джерел енергії, енергозберігаючих технологій та матеріалів.	Територія, що аналізується ДДП.	Збільшення зелених насаджень спеціального користування, озеленення по всій вільній від забудови проектній території, озеленення санітарно-захисної зони з урахуванням екологічних вимог та інше.
Можливий вплив на здоров'я населення.	Усі вище описані ризики є чинниками, що послаблюють здоров'я людини.	Територія, що аналізується ДДП.	Необхідне здійснення усіх заходів, які передбачені ДДП.

Серед екологічних проблем, що можуть спричиняти негативний вплив на здоров'я населення варто виділити:

1) Забруднення атмосфери: провокує захворювання органів дихання, кровотворення, алергічні реакції, онкологічні захворювання, нервово-психічні розлади, зменшення очікуваної тривалості та якості життя;

2) Забруднення водних ресурсів: погіршення анафелогенної ситуації у селі, збільшення кількості хвороб органів кровотворення, шлунково-кишкового тракту, сечовидільної, нервової, ендокринної систем, зниження імунітету, зменшення очікуваної тривалості та якості життя;

3) Забруднення ґрунтів: провокує потрапляння токсичних речовин в організм людини через продукцію городництва та садівництва. Забруднені ґрунти є ідеальним субстратом для появи шкідливих мікроорганізмів, гельмінтів, що сприяє більшій захворюваності людей та тварин;

4) Деградація геологічного середовища: сприяє погіршенню анафелогенної обстановки, умов проживання населення, санітарного стану житлових приміщень, що у підсумку провокує захворювання органів дихання, застуди, ГРВІ та зниження імунітету;

5) Проблема накопичення відходів: відходи є небезпечною основою для розмноження хвороботворних мікроорганізмів, вони забруднюють усі компоненти навколишнього природного середовища. Таким чином, накопичення відходів має загальну шкідливу дію на організм людини, що у підсумку може призвести до розладу будь-якої системи організму людини;

6) Наявність шумового, електромагнітного забруднення: спричиняє нервові розлади, підвищує втомлюваність, знижує імунітет, може бути причиною порушення сну.

7) Деградація біорізноманіття: зменшення кількості зелених рослин сприяє збільшенню забруднення атмосфери, пригнічує психоемоційний стан людини, може провокувати кількість збільшення хвороб органів дихання. В той же час інвазійні рослини активізують алергічні реакції в організмі людини, збільшення кількості кліщів, гельмінтів провокує серйозні неврологічні хвороби та захворювання шлунково-кишкового тракту.

Для усунення усіх можливих проблем, які можуть спричинити негативний вплив на здоров'я населення, необхідне впровадження рішень, що передбачені ДДП «Детального плану території для визначення планувальної організації господарського двору фермерського господарства «Світанок» за

межами населених пунктів на території Дергачівської міської ради Дергачівського району Харківської області».

В ДДП враховані наявні проблеми території, що аналізуються детальним планом, і тому запропонована найбільш екологічно та економічно вигідна його територіально-планувальна організація з урахуванням всіх планувальних обмежень (згідно із Державними будівельними нормами України планування та забудова територій ДБН Б.2.2-12-2019 «Планування та забудова територій» та Державними санітарними правилами планування та забудови населених пунктів ДСП 173-96).

Земельні ділянки та розташовані на них об'єкти, які існували до впровадження в дію ДДП можуть використовуватись без визначення терміну їх приведення у відповідність до містобудівного регламенту, якщо вони не створюють загрози для життя, здоров'я людини, для навколишнього середовища.

Планувальні обмеження, які діють на території, що аналізується ДДП, визначають загальні вимоги до режиму використання земельних ділянок, по яких проходять інженерні та транспортні комунікації, вимоги до експлуатації та проектування інженерних мереж, а також режим використання земельних ділянок, що потрапляють в санітарно-захисні та охоронні зони.

Обмеження за вимогами охорони здоров'я та захисту життя – визначається санітарно-гігієнічними нормами.

Обмеження за природоохоронними вимогами – визначається на підставі Законів України «Про охорону навколишнього природного середовища» та «Про природно-заповідний фонд» та іншими нормативно-правовими документами у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Обмеження за інженерно-геологічними умовами – визначається за узагальненими даними детального плану та уточнюються за даними інженерно-геологічних пошукових робіт.

Умови і обмеження забудови земельних ділянок враховуються при розробленні землевпорядної документації відповідної земельної ділянки.

На територіях, які потрапляють до межі санітарно-захисної зони від фермерського господарства та інших охоронних зон режим (умови) використання нерухомості та межі розповсюдження обмежень визначаються на основі відповідних законів, підзаконних актів, ДСП 173-96, ДБН Б.2.2-12:2019 та інших документів.

З метою недопущення забруднення ґрунтів та водних об'єктів відведення поверхневих (дощових) вод з території, що розглядається детальним планом, слід здійснювати з усього басейну стоку, передбачаючи влаштування водовідведення поверхневих стічних вод з попередньою очисткою.

Слід зазначити, що вимогами статті 70 Водного кодексу України – скидати стічні води, використовуючи рельєф місцевості (балки, пониження, кар'єри тощо), забороняється.

Враховуючи вищевикладене, Звітом про СЕО надаються рекомендації щодо обов'язкового відведення та очищення поверхневого стоку з проектної території у відповідності до вимог діючого природоохоронного законодавства та облаштування брудовідстійників та нафто- масло- уловлювачів.

Додатково варто зазначити, що опираючись на актуальні дані, про відсутність існуючих територій та об'єктів природно-заповідного фонду в межах території проектування, а також враховуючи те, що територія, що аналізується детальним планом, знаходяться поза межами територій особливого природоохоронного значення, проектні рішення ДДП не враховують розробки/встановлення/дотримання охоронних зон з огляду на відсутність територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

При прийнятті рішень щодо функціонального використання території також враховуються охоронні зони інженерних мереж та споруд (як існуючих, так і проектних). Рішеннями детального плану передбачене упорядкування

територій та їх санітарно-захисних зон, направлене на оздоровлення навколишнього середовища та формування раціональної територіально-планувальної структури території.

Режим забудови території спрямований на виявлення потреб перспективної містобудівельної діяльності (раціонального використання території населення для розміщення об'єктів соціальної та інженерної інфраструктури та подальшого формування диференційованої транспортної інфраструктури).

Аналіз зовнішніх і внутрішніх факторів, що визначають конкурентні переваги та обмеження подальшого розвитку господарського двору фермерського господарства «Світанок», дав змогу зробити висновки, що послуги є перспективним в своєму розвитку, а саме:

1. Розміщення фермерського господарства в зоні впливу обласного центру на базі якої отримує подальше формування Харківська приміська зона.
2. Забезпечення місцями праці населення, збільшення податків у місцевий бюджет.
3. Підвищення рівня зовнішньої і внутрішньої транспортної та інженерної інфраструктури.
4. Функціональне впорядкування території господарського двору.

**5. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування**

ДДП – «Детальний план території для визначення планувальної організації господарського двору фермерського господарства «Світанок» за межами населених пунктів на території Дергачівської міської ради Дергачівського району Харківської області» розроблено відповідно до вимог Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» та інше.

Відповідно до нормативно-правової бази України було прийнято ряд зобов'язань на місцевому рівні:

I. Забезпечення загальної доступності ДДП та самого звіту про СЕО відповідно до вимог Закону України «Про доступ до публічної інформації», Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» шляхом надання їх за запитом на інформацію, оприлюднення на вебсайті органу місцевого самоврядування, у місцевих періодичних друкованих ЗМІ, а також у загальнодоступному місці приміщення органу місцевого самоврядування – Дергачівська районна державна адміністрація Харківської області за адресою: 62303, Харківська область, м. Дергачі, м-н Перемоги, буд. 5-А, що розкриває питання щодо гласності і демократизму при прийнятті рішень, реалізація яких впливає на стан навколишнього природного середовища, формування у населення екологічного світогляду;

II. Проведення громадських слухань у відповідності до вимог статті 21 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності», Порядку проведення громадських слухань щодо врахування громадських інтересів під час розроблення проектів містобудівної документації на місцевому рівні, затвердженого Кабінетом Міністрів України від 25.05.2011 № 555;

III. Пріоритетність вимог екологічної безпеки, обов'язковість дотримання екологічних стандартів;

IV. Гарантування екологічно безпечного середовища для життя, праці та здоров'я населення;

V. Проектне спрямування на збереження просторової та видової різноманітності й цілісності природних об'єктів і комплексів;

VI. Вирішення питань охорони навколишнього природного середовища та використання природних ресурсів з урахуванням ступеня антропогенної змінності територій, сукупної дії факторів, що негативно впливають на екологічну обстановку;

VII. Запровадження здійснення постійного в часі моніторингу наслідків виконання ДДП для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

Крім того, зобов'язаннями у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативного впливу на здоров'я населення, що безпосередньо стосуються виконання проектних рішень детального плану, на який безпосередньо розробляється ДДП є:

✓ розробка документів дозвільного характеру у сфері охорони навколишнього середовища – дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел об'єкту придорожного сервісу, (у відповідності до Закону України «Про охорону атмосферного повітря»);

✓ встановлення та дотримання санітарно-захисних зон від об'єктів, які є джерелами викидів/скидів шкідливих речовин, підвищених рівнів шуму, вібрації;

✓ використання сучасних технологій в системах опалення та використання альтернативних джерел енергії;

✓ обов'язкове відведення та очищення поверхневого стоку з проектної території у відповідності до вимог діючого природоохоронного законодавства;

✓ недопущення скидання стічних вод, використовуючи рельєф місцевості;

✓ утримання в належному стані охоронних зон навколо очисних та інших водогосподарських споруд та технічних пристроїв.

Міжнародні зобов'язання у сфері охорони довкілля Україна взяла на себе, підписавши більш ніж 50 міжнародних багатосторонніх угод, що стосуються збереження та збалансованого використання біорізноманіття, серед яких:

- Конвенція про біологічне різноманіття, яка була започаткована під час Всесвітньої конференції глав держав та міністрів довкілля у 1992р. в м. Ріо-де-Жанейро (Бразилія) й ратифікована Верховною Радою України 29 листопада 1994 р.;
- Конвенція про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення головним чином як середовище існування водоплавних птахів (Рамсарська конвенція, м. Рамсар, Іран, 1971 р.);
- Конвенція про збереження мігруючих видів диких тварин (Бонн, 1979 р.);
- Угода про збереження афро-євразійських мігруючих водно-болотних птахів (1995р.);
- Угоди про збереження кажанів в Європі (1991р.);
- Конвенція про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі (Бернська конвенція);
- Рамкова конвенція ООН про зміну клімату (ратифікована Україною 29 жовтня 1996р.);
- Європейська конвенція про охорону археологічної спадщини (Валлетта, 1992 р.);
- Конвенція про охорону та використання транскордонних водотоків та міжнародних озер (Гельсінкі, 1992), що є чинною в Україні з 1 липня 1999 р.;
- Стокгольмська конвенція про стійкі органічні забруднювачі (Стокгольм, 2001 р.), яка ратифікована в Україні від 18 квітня 2007 року.

На виконання Бернської конвенції в Європі створена мережа територій особливого природоохоронного значення — Смарагдова мережа, важливих



для збереження біорізноманіття в країнах Європи і деяких країнах Африки. Смарагдова мережа України є українською частиною Смарагдової мережі Європи, розробляється з 2009 року. В листопаді 2016 року було затверджено першу версію Смарагдової мережі для України, яка потребує доопрацювання на основі наукових даних.

Станом на 01.01.2016 мережа займала близько 8 % території України і в основному складається з існуючих територій природно-заповідного фонду. За результатами аналізу даних матеріалів визначено, що в межах території, що розглядається ДДП, території природно-заповідного фонду, що внесені до Смарагдової мережі України відсутні.

Відповідно до Рамсарської конвенції, стороною якої є Україна, на території держави здійснюються заходи для збереження мігруючих водно-болотних птахів, шляхом виділення певних територій та надання їм охоронного статусу. На території України виділено 39 водно-болотних угідь міжнародного значення, офіційно визнаних Рамсарською конвенцією, а ряд водно-болотних угідь є перспективними для визнання. Деякі водно-болотні угіддя погоджені розпорядженням Кабінету Міністрів України і подані на розгляд Секретаріату Рамсарської конвенції. За результатами аналізу даних матеріалів визначено, що в межах території, що розглядається Детальним планом, вищезазначені угіддя відсутні.

Стосовно дотримання міжнародних зобов'язань по іншим напрямом співробітництва, таким як зміна клімату, охорона озонового шару, поводження з відходами та іншим, слід зазначити, що вони не мають прямого відношення до головних цілей та завдань проекту документу державного планування, що є містобудівною документацією місцевого рівня. Дотримання перелічених вище зобов'язань може бути реалізоване в сфері науково-технічних розробок, вибору технічно-конструкторських рішень при проектуванні певних об'єктів та споруд, видання певних нормативно-правових актів та державних стандартів в різних галузях господарської діяльності. Проте слід зазначити, що більшість заходів, визначених ДДП в

частині розвитку систем інженерної інфраструктури, поводження з відходами, пропонують впровадження сучасних «дружніх» до оточуючого середовища технологій, що відповідає загальносвітовим принципам охорони довкілля, та сприяє дотриманню міжнародних зобов'язань у даній сфері.

Основні принципи екологічного захисту навколишнього середовища:

- збереження та раціональне використання цінних природних ресурсів;
- дотримання нормативів гранично допустимих рівнів екологічного навантаження на природне середовище та санітарних нормативів в місцях забудови;
- виділення природно-заповідних, ландшафтних, курортно-рекреаційних, історико-культурних зон з відповідним режимом їх охорони;
- встановлення санітарно-захисних зон для охорони водойм, джерел водопостачання і мінеральних вод.

Заходи щодо запобігання санітарно-епідеміологічних умов території житлової забудови:

- встановлення та організація СЗЗ шляхом розробки проектів СЗЗ;
- інженерна підготовка території, благоустрій, озеленення, влаштування твердого покриття;
- 100% охоплення території системою санітарного очищення;
- озеленення території;
- налагодження системи моніторингу навколишнього природного середовища з організацією стаціонарних постів та пунктів контролю в межах житлової забудови.

Заходи щодо охорони атмосферного повітря:

- застосування нових технологій та обладнання, у тому числі очисного устаткування, для виробничих підприємств;
- інтенсивне озеленення та упорядкування санітарно-захисної зони (між джерелами викиду та житловою зоною);

- захист від шуму та загазованості житлових територій за рахунок створення зелених насаджень;
- поточний догляд за зеленими насадженнями загального користування;
- здійснення постійного моніторингу за джерелами викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря.

Заходи щодо охорони водних ресурсів:

- облаштування системи водовідведення та очищення побутових стічних вод;
- організація та очищення поверхневих стоків з проектної території;
- встановлення та організація санітарно-захисних зон всіх об'єктів на території, що розглядаються детальним планом;
- виконання комплексу заходів з інженерної підготовки при освоєнні територій, що зазнають впливу несприятливих природних процесів: регулювання поверхневого стоку дощових і талих вод.

Заходи щодо охорони земельних ресурсів, ґрунтів:

- 100% охоплення проектної території плановою санітарною очисткою;
- реалізація програми роздільного збору побутових відходів, що дозволить зменшити обсяг вивозу ТПВ на 30-50%;
- запобігання деградації земель, а також погіршення стану водних об'єктів;
- проведення дослідження стану ґрунтів.

Заходи щодо фізичних факторів впливу на навколишнє середовище (шум та електромагнітне випромінювання):

Забезпечення нормативного санітарно-гігієнічного стану прилеглих житлових територій до фермерського господарства, забезпечується дотриманням нормативної санітарно-гігієнічної відстані до об'єктів житлової забудови, дотриманням параметрів поперечного профілю в межах червоних ліній та за рахунок створення придорожніх захисних зелених насаджень і дотримання правил землекористування, а також застосування будівельно-акустичних засобів захисту від шуму (будівництво шумозахисних

екранів, забезпечення необхідної звукоізоляції зовнішніх огорожувальних конструкцій будинків).

Об'єкти, що є джерелами електромагнітного випромінювання, підлягають нагляду органами санітарного контролю щодо їх розміщення та експлуатації, а також щодо захисту населення від впливу цього фактору.

Для запобіганням негативному впливу на довкілля та здоров'я населення передбачені такі зобов'язання:

*Зобов'язання органу місцевого самоврядування (на основі повноважень органів місцевого самоврядування згідно чинного законодавства)*

- раціональне використання територій відповідно до позицій детального плану;
- забезпечити дотримання встановлених гігієнічних нормативів від впливу об'єкту придорожного сервісу на житлову забудову;
- забезпечення санітарної очистки території;
- забезпечити дотримання вимог Закону України «Про оцінку впливу на довкілля», Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», Закону України «Про природно-заповідний фонд України»;
- збереження територій та об'єктів природно-заповідного фонду, а також інших територій, що підлягають особливій охороні;
- визначення територій для розміщення відходів;
- організація збирання і видалення побутових відходів, у тому числі виробничих відходів об'єкту придорожного сервісу.

*Зобов'язання юридичних і фізичних осіб, що здійснюватимуть свою діяльність в проектних межах території:*

Зобов'язання щодо охорони атмосферного повітря:

- отримання дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел;
- контроль обсягів викидів, у тому числі утримання (масової концентрації) і кількості викидів (масової витрати) забруднюючих речовин джерел для всіх об'єктів, що розташовані в проектних межах території;

- порівняння кількості викидів і вмісту забруднюючих речовин з нормативами гранично допустимих викидів і технологічними нормативами джерел для об'єкту придорожного сервісу.

Контроль за дотриманням нормативів викидів забруднюючих речовин в атмосферу проводиться суб'єктом господарювання (виробничий контроль). Зовнішній контроль здійснюється відповідними державними контролюючими органами.

Контроль викидів забруднюючих речовин в атмосферу передбачає:

- заходи щодо контролю за викидами забруднюючих речовин в атмосферне повітря щодо забезпечення виконання вимог, передбачених Законом України «Про охорону атмосферного повітря», галузевими нормативними документами;
- впровадження сучасного обладнання та прогресивних планувальних рішень, що веде до зниження енергозатрат, а також забруднення атмосфери.

Зобов'язання щодо охорони водних ресурсів:

- здійснювати спеціальне водокористування лише за наявності дозволу;
- забезпечити раціональне використання водних ресурсів, недопущення їх забруднення.

Шумозахисні зобов'язання:

- використання сучасного низько-шумного технологічного та енергетичного обладнання;
- застосування звукоізолюючих матеріалів для будівництва об'єктів, що є джерелами шуму та вібрації;
- застосування віброізолюючих конструкцій для будівництва об'єктів, що є джерелами шуму і вібрації.

Зобов'язання щодо забезпечення належного поводження з відходами:

- забезпечення наявності дозвільних документів та договорів;
- операції щодо збирання, зберігання, транспортування та утилізації відходів повинні здійснюватися з дотримання норм екологічної безпеки та Закону України «Про відходи»;

- облаштування місць тимчасового збирання відходів до вимог нормативних документів.

З метою уникнення можливого потрапляння відходів в навколишнє середовище передбачено забезпечення повного збирання, належного зберігання та недопущення знищення і псування відходів. Забезпечення моніторингу місць зберігання відходів та ведення первинного поточного обліку кількості, типу і складу відходів, що утворюються, збираються, зберігаються та передаються на утилізацію.

Детальним планом пропонується виконати та удосконалити наступні заходи по санітарній очистці території:

- організувати санітарне очищення території;
- облаштувати спеціально обладнані майданчики для розміщення контейнерів для тимчасового зберігання ТПВ з твердим покриттям, в достатній кількості;

- впровадити роздільне збирання твердих побутових відходів: пластик, скло, папір, металеві та алюмінієві банки, текстиль, органічні відходи.

**6. Опис наслідків для довкілля, у тому числі на здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності – 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків**

Згідно із «Методичними рекомендаціями із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування», затверджених Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018 № 296 наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення – це будь-які ймовірні наслідки для флори, фауни, біорізноманіття, ґрунту, клімату, повітря, води, ландшафту (включаючи техногенного), природних територій та об'єктів, безпеки життєдіяльності населення та його здоров'я, матеріальних активів, об'єктів культурної спадщини та взаємодія цих факторів.

Коротко- та середньострокові наслідки (1, 3-5, 10-15 років) при реалізації будівництва різних об'єктів комунальних, соціальної, інженерної та транспортної інфраструктури, промисловості. При цьому на кожному етапі в процесі будівництва та подальшої експлуатації об'єктів будуть виникати негативні наслідки у вигляді утворення відходів, порушення рослинного покриву під час провадження планованої діяльності, збільшення кількості автотранспорту. Можливо, потрібно буде проводити видалення зелених насаджень, зняття і складування поверхневого шару ґрунту. Також під час виконання будівельних і монтажних робіт слід очікувати допустимий негативний вплив на атмосферне повітря, рослинний і тваринний світи, ґрунти та водні ресурси. Крім того, при роботі двигунів будівельних машин, механізмів та автотранспорту на навколишнє середовище буде чинитися шумовий вплив – акустичне забруднення. За тривалістю зазначені види впливу будуть носити тимчасовий характер, обмежений розрахунковим терміном будівництва, по межах впливу – локальне, обмежене простором ведення будівельних робіт. Проте всі ці впливи відносяться до тимчасових і не стануть причиною суттєвого довгострокового погіршення екологічної

рівноваги екосистем населеного пункту.

До довгострокових наслідків (50-100 років) відносяться впливи постійного характеру – викиди і скиди, шум, утворення відходів, додаткове споживання ресурсів. Основна кількість забруднюючих речовин, що викидаються в атмосферне повітря, є відпрацьовані гази техніки та автотранспорту. Токсичність відпрацьованих газів обумовлюється змістом у них окису вуглецю й діоксиду азоту, кількість яких залежить від кількості спожитого палива та технічного стану двигунів.

Непостійними довгостроковими впливами є роботи, пов'язані з реконструкцією об'єктів, консервацією, припиненням їх існування, перепрофілюванням, заміною обладнання та устаткування, модернізацією тощо.

Кумулятивні наслідки – розвиток негативних процесів через нагромадження в організмах людей, тварин, рослин отрути різних речовин внаслідок тривалого їх використання. Ймовірність того, що реалізація плану зонування призведе до таких можливих впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності будуть мати значний сумарний негативний вплив на довкілля, – є незначною. Це пов'язане з тим, що всі види впливів на навколишнє середовище мають незначну за силою та масштабом дію (незначне збільшення чисельності населення, додаткове енерго- та ресурсоспоживання). Тому наявність та розвиток кумулятивних наслідків малоімовірні. Для стовідсоткового виявлення кумулятивних наслідків необхідно проводити постійний контроль за якістю ґрунту, харчових продуктів місцевого виробництва, питної води тощо.

Акумуляція впливів відбувається в тому випадку, коли антропогенний вплив або інші фізичні або хімічні впливи на екосистему протягом певного часу перевершують можливість їх асиміляції або трансформації. На прилеглий території великі підприємства забруднювачі – відсутні. При дотриманні та виконанні всіх передбачених комплексних захисних і



охоронних заходів, що відповідають діючим нормативним вимогам, можливість виникнення кумулятивного впливу який супроводжуються негативними екологічними наслідками та понаднормативними викидами в атмосферне повітря забруднюючих речовин не передбачається. Детальна оцінка кумулятивного впливу буде можлива в процесі експлуатації території з урахуванням даних моніторингу навколишнього середовища та проведення відповідних розрахунків. Змін клімату і мікроклімату в результаті планованої діяльності не очікується, оскільки в результаті впровадження проектних рішень відсутні значні виділення теплоти та парникових газів. Особливості кліматичних умов, які сприяють зростанню інтенсивності впливів планованої діяльності на навколишнє середовище, відсутні. Обрана технологія розміщення забудови є більш екологічно безпечна.

Синергічні наслідки – сумарний ефект, який полягає у тому, що при взаємодії 2-х або більше факторів їх дія суттєво переважає дію кожного окремо компоненту. Можливий сумарний ефект деяких речовин при викиді забруднюючих речовин в атмосферне повітря.

Коротко- та середньострокові наслідки (1, 3-5, 10-15 років). З боку соціально-економічних умов провадження діяльності буде мати позитивний наслідок: збільшення території під забудову садибними ділянками, що призведе до збільшення чисельності населення, створення нових робочих місць, що сприятиме зайнятості населення.

Тимчасові наслідки для довкілля – при виконанні підготовчих та будівельних робіт вплив на навколишнє середовище на атмосферне повітря матиме короточасний та локальний характер, викиди здійснюватимуться при роботі будівельних машин та механізмів, при здійсненні зварювальних робіт, земельних робіт, при фарбуванні металевих поверхонь, при функціонуванні планованих підприємств.

Серед основних ймовірних екологічних наслідків, пов'язаних з реалізацією Детального плану території, наступні:

а) для довкілля:

- Атмосферне повітря – можливе забруднення від стаціонарних джерел (зерноочищувального комплексу «ЗАВ-50») та пересувних джерел (автомобільний транспорт). ДДП передбачається впровадження заходів щодо покращення стану атмосферного повітря, збільшення зелених насаджень спеціального користування, озеленення по всій вільній від забудови проектної території, озеленення санітарно-захисної зони з урахуванням екологічних вимог та інше, що дозволить знизити ризик забруднення атмосферного повітря;
- Ґрунти – можливе забруднення та порушення ґрунтів у зв'язку з відсутністю мереж централізованого водовідведення побутових та поверхневих стічних вод. ДДП передбачається організація водовідведення стічних вод, облаштування локальних очисних споруд біологічної очистки побутових стічних вод, збирання та відведення поверхневих (дощових) стічних вод з території, що аналізується детальним планом, облаштування брудовідстійників та нафто- масло- уловлювачів, організація збору та вивезення твердих побутових відходів, утримання на належному рівні санітарного стану території, висаджування зелених насаджень спеціального призначення, що дозволить знизити ризик забруднення ґрунтів та ґрунтових вод;
- Поводження з відходами – можливе забруднення і засмічення ґрунтів, забруднення ґрунтових вод та інше, в зв'язку з недосконалим рівнем організації планової очистки по збору та своєчасного видаленню відходів, з незадовільним рівнем вивезення та роздільного збору твердих побутових відходів. ДДП передбачається впровадження заходів щодо охорони навколишнього природного середовища, організація планового очищення території, впровадження роздільного збирання твердих побутових відходів, відведення спеціально обладнаних місць та встановлення контейнерів на

асфальтових або бетонних майданчиках, систематичний вивіз відходів з контейнерів, дозволить знизити ризик забруднення, засмічення ґрунтів та забруднення ґрунтових вод;

- Водні ресурси – можливе забруднення поверхневих та підземних водних об'єктів у зв'язку з відсутністю достатньо розвинутої мережі централізованого водопостачання, відсутністю мережі централізованого водовідведення побутових стічних вод, відсутністю мережі водовідведення дощових стічних вод. ДДП передбачається організація водовідведення стічних вод, облаштування локальних очисних споруд біологічної очистки побутових стічних вод, збирання та відведення поверхневих (дощових) стічних вод з території, що проектується, облаштування брудовідстійників та нафто- масло- уловлювачів, організація збору та вивезення твердих побутових відходів, утримання на належному рівні санітарного стану території, що дозволить знизити ризик забруднення водних об'єктів;

- Здоров'я населення – можливе санітарно-епідеміологічне навантаження. Для поліпшення санітарно-епідеміологічного стану на проектній території, ДДП передбачається створення шумозахисних смуг зелених насаджень, а саме озеленення всій вільній від забудови території, що розглядається детальним планом, а також озеленення вулиць з використанням дерев, стійких до забруднення атмосферного повітря і ґрунту (в межах нормативної санітарно-захисної зони автомобільної дороги Харків-Золочів знаходиться територія, що аналізується ДДП), підвищення загального рівня озеленення території, що дозволить зменшити санітарно-епідеміологічне навантаження на здоров'я населення та знизити ризик впливу на комфортність проживання його проживання.

б) для територій з природоохоронним статусом – в зв'язку з відсутністю на території, що аналізується детальним планом, об'єктів природно-заповідного фонду, проектні рішення ДДП не мають впливу на території з природоохоронним статусом. Натомість ДДП передбачається збільшення зелених насаджень загального користування;

в) транскордонні наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення – проєкті рішення ДДП не мають впливу на транскордонні наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

Позитивні наслідки від реалізації Детального плану території:

- ✓ ефективна функціонально-планувальна організація територій з урахуванням існуючих та перспективних планувальних обмежень санітарно-захисних зон, прибережних захисних смуг, природоохоронних зон тощо;
- ✓ підвищення рівня зайнятості мешканців села за рахунок збільшення кількості робочих місць;
- ✓ гармонійний розвиток з урахуванням інтересів громади, бізнесу та влади;
- ✓ забезпечення екологічної безпеки – проведення необхідних заходів з інженерної підготовки та захисту території;
- ✓ утвердження екологічної безпеки територій проєктування шляхом оперативного забезпечення постійного екологічного моніторингу за станом всіх компонентів навколишнього природного середовища та надання цим даним статусу загальнодоступності для кожного громадянина.

Постійні наслідки для довкілля:

- викиди в атмосферу від стаціонарних джерел господарства;
- викиди в атмосферу від автотранспорту;
- утворення відходів;
- забезпечення місцями праці населення села;
- покращення економічного розвитку району;
- більш ефективне використання територій.

До довгострокових наслідків відноситься питання забруднення атмосферного повітря, що склалися під впливом фізико-географічних умов басейну, насамперед кліматичних умов. Значного негативного впливу під час функціонування об'єкту проєктування на довкілля та здоров'я населення не передбачається.

## **7. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування**

Заходи щодо охорони атмосферного повітря, як життєво-важливого компоненту навколишнього природного середовища.

1. Суб'єкт підприємницької діяльності, що здійснює викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря та діяльність якого пов'язана з впливом фізичних та біологічних факторів на його стан, зобов'язаний:

✓ отримати дозвіл на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами;

✓ своєчасно і в повному обсязі сплачувати екологічний податок;

✓ вживати заходи щодо зменшення обсягів викидів забруднюючих речовин і зменшення впливу фізичних факторів;

✓ забезпечувати безперебійну ефективну роботу та підтримання у справному стані споруд, устаткування та апаратури для очищення викидів і зменшення рівнів впливу фізичних та біологічних факторів;

✓ здійснювати контроль за обсягом і складом забруднюючих речовин, що викидаються в атмосферне повітря, і рівнями фізичного впливу та вести їх постійний облік;

2. Дотримання заборони на будівництво та введення в експлуатацію нових і реконструйованих підприємств та інших об'єктів, які не відповідають встановленим законодавством вимогам про охорону атмосферного повітря.

3. Проведення реконструкції, модернізації обладнання комунальних систем та об'єктів тепло- і водопостачання шляхом впровадження новітніх енергоефективних технологій.

4. Встановлення та подальше дотримання санітарно-захисних зон всіх виробничих, сільськогосподарських, комунальних і транспортно-складських об'єктів (у т. ч. доріг), приміщень та ділянок (згідно з ДСП 173-96) з метою забезпечення оптимальних умов життєдіяльності людини в районах житлової забудови, масового відпочинку і оздоровлення населення, особливу увагу

звертаючи на озеленення спеціального призначення та їх охорону із врахуванням пило-, газо- та димостійкості рослин.

5. Реалізація заходів щодо зменшення та відвернення забруднення атмосферного повітря викидами транспортних та інших пересувних засобів і установок та впливу їх фізичних факторів:

- поліпшення стану утримання транспортних шляхів і дорожнього покриття;

- оновлення рухомого складу техніки із подальшою експлуатацією технічно-модернізованого автомобільного парку та електромобілів;

- використання якісних паливно-мастильних матеріалів і переведення транспортних та інших пересувних засобів і установок на менш токсичні види палива.

6. Вирішення основних проблем, пов'язаних з екологічно безпечним збором, зберіганням, утилізацією, переробкою усіх видів відходів для запобігання утворенню токсичного звалищного газу виконуючи вимоги Закону України «Про відходи», Національної стратегії управління відходами.

7. Встановлення сучасного фільтрового обладнання із подальшою модернізацією водоочисних/газоочисних/пилоочисних споруд.

Заходи щодо охорони водних ресурсів, як життєво-важливого компоненту навколишнього природного середовища.

1. Організувати обмеження, тимчасової заборони (зупинення) в установленому порядку функціонування систем питного водопостачання, які не забезпечують нормативної якості питної води, а також діяльності, що негативно впливає на якість питної води.

2. Організація екологічно безпечного водовідведення стоків дощових і талих вод.

3. Дотримання встановлених розмірів санітарно-захисних зон від очисних споруд, прописаних в додатку 3 ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій».

4. Забезпечення раціонального використання вод (економія води,

заборона використання питної води для промислових цілей).

Заходи щодо охорони ґрунтів та земельних ресурсів, як основного національного багатства Українського народу.

1. Реалізація заходів щодо зменшення скидів – встановлення сучасного фільтрового обладнання, технологічні заходи влаштування модернізованого обладнання.

2. Вирішення основних проблем, пов'язаних з екологічно безпечним збором, зберіганням, утилізацією, переробкою відходів для запобігання подальшої міграції поллютантів (створення ефективної системи управління у сфері поводження з відходами – запровадження системи роздільного збирання відходів із подальшою їх переробкою чи відповідною утилізацією).

3. Застосування природоохоронних заходів, направлених на збереження родючого шару ґрунту.

4. Запровадження системи постійного екологічного моніторингу за фізико-хімічним станом ґрунтів.

Для забезпечення нормативного стану навколишнього середовища та обмеження негативного впливу запропонованих Детальним планом території до розміщення проектних об'єктів також передбачено комплекс заходів, що включає:

Ресурсозберігаючі заходи

- раціональне використання території;
- дотримання пропозицій щодо планувальної структури.

Відновлювальні заходи

- створення нових територій зелених насаджень.

Компенсаційні заходи

- на часі експлуатації існуючих та проєктованих об'єктів обов'язкова сплата компенсаційних стягнень (екологічний податок) за викиди забруднюючих речовин, за вивіз та утилізацію виробничих та побутових відходів, плата за спеціальне водокористування.

### Охоронні заходи

Охоронні заходи містять, проведення багаторічного (постійного) моніторингу навколишнього природного середовища в зоні розміщення проєктованого об'єкту з узагальненням результатів та із подальшим впровадженням заходів по обмеженню та недопущенню негативного впливу господарської діяльності на навколишнє природне середовище.

Задля забезпечення санітарно-гігієнічних та екологічних умов, повинна здійснюватися охорона атмосферного повітря, водних ресурсів, проводитися заходи по боротьби із шумом, утилізації відходів та протипожежні заходи.



## **8. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недосконалість інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки)**

В процесі здійснення стратегічної екологічної оцінки ДДП «Детального плану території для визначення планувальної організації господарського двору фермерського господарства «Світанок» за межами населених пунктів на території Дергачівської міської ради Дергачівського району Харківської області» будуть розглянуті наступні альтернативи:

Зважаючи на комплексність рішень ДДП, що обумовлюється необхідністю забезпечення розвитку транспортних зв'язків, інженерної інфраструктури водопостачання, каналізування, принципового функціонального планування території за видами переважного використання, розгляд виправданих альтернатив проектних рішень відбувається в процесі розробки детального плану. Загальною альтернативою ДДП «Детального плану території для визначення планувальної організації господарського двору фермерського господарства «Світанок» за межами населених пунктів на території Дергачівської міської ради Дергачівського району Харківської області», рішення про розроблення якого прийнято, є його можливе не затвердження. Такий сценарій був розглянутий в рамках стратегічної екологічної оцінки. Оцінка вказаних альтернативних варіантів відображена у цьому Звіті про стратегічну екологічну оцінку.

### Під час здійснення стратегічної екологічної виконано:

- збір та аналіз інформації про поточний стан компонентів навколишнього природного середовища при використанні даних, зазначених у Доповіді про стан навколишнього природного середовища в Харківській області у 2019 році, Екологічному паспорті Харківській області, тощо;
- проведення аналізу слабких та сильних сторін Детального плану з точки зору екологічної ситуації;
- проведення консультацій із органами виконавчої влади, що реалізують

державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища та охорони здоров'я населення;

- проведення консультацій з громадськістю – громадських обговорень та слухань для більш чіткого та конкретного виявлення поточних екологічних проблемних питань населеного пункту, що вивчається, та, водночас, попередження можливих негативних впливів реалізації проектних рішень Детального плану.

При цьому використані такі методи:

✓ історичний метод – вивчення та аналіз формування й розвитку об'єктів території проектування у хронологічній послідовності;

✓ таксономічні методи – оцінка та ранжування ризиків впливу екологічних чинників на стан здоров'я населення та навколишнього середовища;

✓ метод ведення екологічного моніторингу – запровадження постійних у часі спостережень.

Вищевказані методи та підходи базуються на ключових принципах прийняття екологічно безпечних рішень – попередження та запобігання шкодочинному антропогенного впливу.

Основним критерієм під час проведення стратегічної екологічної оцінки проекту містобудівної документації є її відповідність державним будівельним нормам, санітарним нормам і правилам України, законодавству у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Основні методи під час стратегічної екологічної оцінки:

1) аналіз проекту містобудівної документації з точки зору екологічної ситуації, а саме:

- проаналізовано в регіональному плані природні умови території, яка межує з ділянкою розміщення планової діяльності, включаючи характеристику поверхневих водних систем, ландшафтів (рельєф, родючі ґрунти, рослинність та ін.), гідрогеологічні особливості території та інших компонентів природного середовища;

- розглянуто природні ресурси з обмеженим режимом їх використання, в тому числі забруднення атмосферного середовища;
- оцінено можливі зміни в природних та антропогенних екосистемах;
- проаналізовано склад ґрунтів, рівні залягання підземних вод, особливості гідрогеологічних умов майданчика за результатами інженерно-геологічних вишукувань.

2) консультації з громадськістю щодо екологічних цілей;

3) розглянуто способи ліквідації наслідків;

4) особи, які приймають рішення, ознайомлені з можливими наслідками здійснення запланованої діяльності;

5) отриманні зауваження і пропозиції до проекту містобудівної документації;

6) проведено громадське обговорення у процесі розробки проекту містобудівної документації.

При підготовці Звіту про стратегічну екологічну оцінку були виявлені наступні труднощі:

- відсутність на момент виконання Звіту нормативно методичного забезпечення та стандартів щодо підготовки Звіту;
- відсутність у відкритому доступі даних щодо обсягу впливу на стан довкілля прилеглих промислових об'єктів;
- відсутність методики, що дозволяють здійснювати довгострокові прогнози впливу об'єкту на довкілля;
- відсутність актуальних даних характеристики сучасного стану складових навколишнього природного середовища, біорізноманіття, інвентаризації природних ресурсів та особливо моніторингу довкілля безпосередньо для населеного пункту, що розглядається у відкритому доступі.

Альтернативних варіантів проекту не передбачається, оскільки територія в межах Детального плану є частиною міської зони, що формується на землях Дергачівської району та є перспективною в своєму розвитку.

Територіальні альтернативи також не розглядалися у зв'язку з неможливістю перенесення даної діяльності на будь-яку іншу територію.

## **9. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування, у тому числі для здоров'я населення**

Моніторинг довкілля – комплексна науково-інформаційна система регламентованих періодичних безперервних спостережень, оцінки та прогнозу змін стану навколишнього природного середовища з метою виявлення негативних змін і вироблення рекомендацій з їх усунення або послаблення.

Загальнодержавний моніторинг довкілля здійснюється у відповідності до Постанови Кабінету Міністрів України від 30.03.1998 № 391 «Про затвердження Положення про державну систему моніторингу довкілля». Система моніторингу спрямована на: удосконалення рівня вивчення і знань про екологічний стан довкілля; покращення оперативності та якості інформаційного обслуговування користувачів на всіх рівнях; підвищення якості обґрунтування природоохоронних заходів та ефективності їх здійснення; сприяння раціонального використання природних ресурсів та екологічної безпеки, сталого розвитку.

Підприємства, установи та організації незалежно від форм їх власності та підпорядкування, діяльність яких призводить чи може призвести до погіршення стану довкілля, зобов'язані здійснювати екологічний контроль за виробничими процесами та станом промислових зон, збирати, зберігати та безоплатно надавати дані та/або узагальнену інформацію для її комплексного оброблення (відповідно до п. 10 Постанови Кабінету Міністрів України від 30.03.1998 № 391 «Про затвердження Положення про державну систему моніторингу довкілля»).

В основі моніторингової оцінки лежить система кількісних і якісних індикаторів, що характеризують повноту та ефективність реалізованих рішень та який вплив це справляє на систему управління.

Екологічний моніторинг довкілля є сучасною формою реалізації процесів екологічної діяльності за допомогою засобів інформатизації

забезпечує регулярну оцінку і прогнозування стану середовища життєдіяльності суспільства та умов функціонування екосистеми для прийняття управлінських рішень щодо екологічної безпеки, збереження природного середовища та раціонального природокористування.

Державна система екологічного моніторингу довкілля є інтегрованою інформаційною системою, що здійснює збирання, збереження та оброблення екологічної інформації для відомчої та комплексної оцінки і прогнозу стану природних середовищ, біоти та умов життєдіяльності, вироблення обґрунтованих рекомендацій для прийняття ефективних соціальних, економічних та екологічних рішень на всіх рівнях державної виконавчої влади, удосконалення відповідних законодавчих актів, а також виконання зобов'язань України з міжнародних екологічних угод, програм, проектів і заходів.

Екологічний моніторинг довкілля здійснюється за достроковою державною програмою, яка визначає спільні, узгоджені за цілями, завданнями, територіями та об'єктами, часом (періодичністю) і засобами виконання дії відомчих органів державної виконавчої влади, підприємств, організацій та установ незалежно від форм власності.

Суб'єктами Державної системи екологічного моніторингу довкілля, відповідальними за обов'язкове здійснення Державної програми екологічного моніторингу довкілля, є міністерства та інші центральні органи виконавчої влади, які згідно зі своєю компетенцією отримують та обробляють дані про стан довкілля і виробляють відповідні рішення щодо нормалізації або поліпшення екологічної обстановки, раціонального використання і забезпечення якості природних ресурсів.

Об'єктами інформатизації в Державній системі екологічного моніторингу довкілля України є процеси відомчої екологічної діяльності та їх інтеграція на локальному, адміністративно-територіальному і державному рівнях, які відповідно охоплюють:

- території промислово-міських агломерацій, санітарно-захисних зон великих підприємств в тому числі АЕС, великих водоймищ, природоохоронних зон та інших спеціально визначених просторових одиниць;
- території областей України;
- території промислово-економічних регіонів, басейнів, великих річок та України в цілому.

В ході проведення СЕО проведено оцінку факторів ризику і потенційного впливу на стан довкілля, враховано екологічні завдання місцевого рівня в інтересах ефективного та стабільного соціально-економічного розвитку населеного пункту та підвищення якості життя населення.

Оцінка фактичного впливу здійснюється на підставі та з урахуванням результатів моніторингу стану навколишнього природного середовища щодо реалізації господарської діяльності.

Моніторинг впливу на довкілля є обов'язковою умовою при здійсненні планованої діяльності та включатиме:

Для органу місцевого самоврядування.

- проведення моніторингу виконання пропозицій Детального плану території;
- проведення моніторингу стану здоров'я населення населеного пункту.

Для юридичних і фізичних осіб, що здійснюють свою діяльність на території населеного пункту

- проведення щорічного контролю якості повітря, об'єктів що здійснюють викиди, на межі санітарно-захисної зони та найближчої житлової забудови;
- проведення щорічного моніторингу якості використовуваної води та стічних вод;
- контроль за дотриманням допустимих рівнів і тривалості дії шуму.

## **10. Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення**

Під час проведення стратегічної екологічної оцінки ДДП «Детального плану території для визначення планувальної організації господарського двору фермерського господарства «Світанок» за межами населених пунктів на території Дергачівської міської ради Дергачівського району Харківської області» виявлена відсутність ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, що в першу чергу пов'язано із відсутністю проектування, будування чи функціонування потужних матеріальних об'єктів виробничого призначення та віддаленості дислокації населеного пункту від державних кордонів.



## **11. Резюме нетехнічного характеру інформації, розраховане на широку аудиторію**

У процесі проведення стратегічної екологічної оцінки ДДП «Детального плану території для визначення планувальної організації господарського двору фермерського господарства «Світанок» за межами населених пунктів на території Дергачівської міської ради Дергачівського району Харківської області» було окреслено першочергову пріоритетність утвердження екологічної безпеки та захисту навколишнього природного середовища, що у свою чергу слугують гарантами високого рівня безпеки населення, покращення стану здоров'я селян та екологічної ситуації населеного пункту. Проектом документу державного планування запропонована найбільш екологічно доцільна та економічно вигідна його територіальна організація та подальший сталий розвиток.

Детальний план території визначає територіальні (просторові) умови для реалізації видів діяльності або об'єктів, в тому числі щодо яких законодавством передбачено здійснення процедури оцінки впливу на довкілля, в частині дотримання планувальних обмежень (санітарно-захисних зон, охоронних зон), а також в частині дотримання режимів господарської діяльності в їх межах.

Територія, що розглядається ДДП загальною площею 1,4 га, під двох складів для зберігання овочів та фруктів, складу для сортування та зберігання зерна, навісу, побутового приміщення та зерноочищувального комплексу «ЗАВ-50», електрощитової на території господарського двору фермерського господарства «Світанок», складається з однієї ділянки яка знаходиться у державній власності, а саме, для ведення фермерського господарства.

Розміщення об'єктів планується на землях сільськогосподарського призначення, які не підлягають зміні цільового призначення.

За даними державного земельного кадастру територія детального плану та прилеглі землі знаходяться в державній власності.

На території проектування та в межах аналізу, знаходяться:

1. *Сільськогосподарську зону*, що формується на території господарчого двору сільськогосподарського підприємства. Територія знаходиться в межах ДПТ і підлягає розгляду та проектуванню:

- складу для зберігання зерна, холодильної камери для зберігання овочів та фруктів, зерноочищувального комплексу «ЗАВ-50», навісу, побутового приміщення та електрощитової;

2. *Зону транспортної інфраструктури*, яка являє собою сформовану мережу доріг, що забезпечують зовнішні та внутрішні зв'язки сільськогосподарського підприємства з населеними пунктами міської ради та району;

3. *Зону інженерної інфраструктури*, яка представлена: головними та розподільчими об'єктами інженерних мереж, ЛЕМ – 0,4 кВ.

Територія детального плану, площею 1,4 га, обмежена: з заходу, півночі та півдня – землі сільськогосподарського призначення, фермерського господарства «Світанок»; з південно-східної – на відстані 12-20 м прилягає до кварталу присадибної забудови села Болібоки Дергачіської міської ради.

На ділянці, що розглядається, розташовані два склади для зберігання сільськогосподарського інвентарю, навіс, вагова, резервуари для зберігання дизельного палива. Під'їзд до земельної ділянки, існуючий, з внутрішньо-квартального проїзду загального користування ущільненого щебнем.

Згідно вимог ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування і забудова територій», ДСП 173-96 «Державні санітарні правила планування і забудова населених пунктів» (Додаток 5) підприємства по переробці та зберіганню сільськогосподарської продукції, класифікується як об'єкт з розміром санітарно-захисною зоною – 100 м до житлових будинків, у тому числі торці будинків без вікон, громадських будівель.

Слід зазначити, що в санітарно-захисній зоні об'єкту проектування розташований житловий будинок, для якої ДСП 173-96 «Санітарні правила

планування і забудова населених пунктів» встановлюється обмеження від забору підприємства до житлової та садибної забудови – 100 м. тому для подальшого функціонування фермерського господарства «Світанок» необхідно скоротити санітарно-захисну зону.

Джерела забруднення атмосферного повітря на території, що аналізується ДДП:

- автомобільний транспорт;
- зерноочищувальний комплекс «ЗАВ-50»;
- теплогенератори на твердому та газовому паливі (топкові) в присадибній житловій забудові.

З метою зниження забруднення атмосферного повітря на території, що аналізується детальним планом, передбачене озеленення по всій вільній від забудови території.

По території, що аналізується ДДП, проходить мережа електропостачання – ЛЕМ – 0,4 кВ. Територія детального плану зручно пов'язана з автодорогою Харків – Дергачі – Золочів.

Водопостачання на виробничо-побутові і пожежні потреби передбачено від проектної артезіанської свердловини, що буде розташована на території фермерського господарства «Світанок». Вода питна – привозна, бутильована.

Зовнішнє пожежогасіння здійснюється від пожежного гідранта, що розташований на кільцевій схемі проектного водопроводу. Допоміжне пожежогасіння передбачене від існуючої водойми, що розташована на відстані 70 м від території господарчого двору.

ДДП передбачена існуюча об'єднана централізована система водопостачання на господарчо-побутові та пожежні потреби з пластикових труб діаметром 100 мм.

Розрахункові витрати водоспоживання на господарсько-побутові потреби – 0,5 м<sup>3</sup>/доб.

Водовідведення з побутових приміщень передбачено на локальні каналізаційні очисні споруди біологічної очистки стічних вод. Доочищення стічних вод передбачене в фільтраційно-збагачувальній споруді (колодязі). Очищені стоки акумулюються в накопичувальну ємкість з послідуочим вивозом відповідно договору зі спеціалізованим підприємством.

За результатами інженерно-будівельної оцінки території відповідно до ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій», територія, що проектується, не потребує спеціальних інженерних заходів при будівництві (I категорія земель за ступеню придатності під забудову).

Збирання та відведення поверхневих вод з території, що проектується, передбачено влаштуванням проїзних частин доріг з нормативними ухилами в плані і профілі. Дошові стічні води проходять попередню очистку в брудовідстійниках та нафто-масло-уловлювачах з послідуочим вивозом відповідно договору зі спеціалізованим підприємством.

Електропостачання об'єкту будівництва заплановано від джерел об'єднаної енергосистеми. Опалення будівель сільськогосподарського підприємства передбачено електричне. Гаряча вода передбачена від електричного водонагрівача. Газопостачання об'єкту проектування не передбачено.

Для підтримки задовільного санітарного стану проектної території утворюється система очистки від твердих побутових відходів шляхом їх вивозу відповідно договорів з комунальними службами міста. Збір твердих побутових відходів передбачений роздільний з облаштуванням майданчика обладнаного для розміщення контейнерів для тимчасового зберігання ТПВ. Організація збору і вивезення ТПВ здійснити в відповідності до вимог Закону України «Про відходи».

Проектна земельна ділянка вільна від цінних зелених насаджень. Екологічні, санітарно-епідеміологічні, протипожежні і містобудівні обмеження щодо планованої діяльності відсутні. Об'єкти природно-

заповідного фонду на території проектування відсутні.

Негативного впливу на стан здоров'я чи захворюваність, а також погіршення умов життєдіяльності місцевого населення не передбачається.

Збільшення ймовірності захворювання органів дихання із-за забрудненості повітря та інфекційних захворювань шлунково-кишкового тракту в результаті реалізації рішень ДДП не передбачається. Таким чином, проєктована діяльність не матиме негативного впливу на соціальні умови місцевого населення. Позитивний вплив – виникнуть нові робочі міста, що забезпечить зайнятість населення; сприяння розвитку малого і середнього бізнесу; наповнення бюджетів різних рівнів; розвиток інфраструктури району.

В разі якщо ДДП «Детального плану території для визначення планувальної організації господарського двору фермерського господарства «Світанок» за межами населених пунктів на території Дергачівської міської ради Дергачівського району Харківської області» не буде затверджено, то може призведе до неможливості реалізації програми розвитку економіки України, збільшення робочих місць та відрахування до бюджетів всіх рівнів, що негативно позначиться на розвитку потенціалу регіону.

Негативні наслідки при будівництві та функціонуванні запланованого об'єкта можливо оцінити, як незначні при дотриманні всіх норм та проектних вимог.

Опис наслідків реалізації проектних рішень документу державного планування для довкілля, а також для здоров'я населення, у тому числі кумулятивних, синергічних, позитивних і негативних наслідків.

Проведений аналіз виявив потенціал для позитивного впливу ДДП на навколишнє середовище та здоров'я населення. З метою запобігання, мінімізації та пом'якшення потенційних негативних наслідків запропонована низка заходів.


Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документу державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я

населення.

Моніторинг наслідків реалізації ДДП є комплексним процесом проведення якого є невід'ємною складовою своєчасного забезпечення середовища, що розвивається і трансформується, системами інженерної інфраструктури, об'єктами побутового та соціального обслуговування населення, благоустрою території, що відповідно впливає на якість довкілля та комфортність проживання населення. Для проведення моніторингу реалізації рішень містобудівної документації наведені основні чинники, що потребують особливої уваги та контролю, визначені показники для здійснення контролю та запропоновані необхідні заходи для моніторингу впливів під час реалізації документу державного планування.

Здійснення моніторингу впливів реалізації документу державного планування на довкілля, у тому числі на здоров'я населення за визначеними показниками з веденням щорічної звітності дозволить своєчасно виявляти недоліки і порушення, що можуть негативно впливати на комфортність проживання населення; обґрунтувати необхідні заходи по їх усуненню; а також проводити інформування населення про стан реалізації містобудівної документації, поточні ускладнення та прогностичні терміни їх усунення.

**12. Перелік виконавців звіту про стратегічну екологічну оцінку**

№ зп.	Прізвище, ім'я, по-батькові	Кваліфікація	Підпис
1	Маліновська Ю.С.	Інженер-еколог	
2	Божко О.С.	Магістр екологічної безпеки	